

**Wojewódzki Sąd Administracyjny
w Rzeszowie**

**INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego
w Rzeszowie w 2024 r.**

Rzeszów – styczeń 2025 r.

Spis treści

I.	WYKAZ SKRÓTÓW NAZW AKTÓW PRAWNYCH.....	5
II.	UWAGI OGÓLNE.....	9
III.	INNE FORMY DZIAŁANIA.....	13
IV.	ORZECZNICTWO.....	15
1.	Podatek dochodowy od osób fizycznych.....	15
2.	Podatek dochodowy od osób prawnych.....	16
3.	Podatek od towarów i usług.....	17
4.	Podatek akcyzowy.....	18
5.	Podatek od czynności cywilnoprawnych.....	18
6.	Podatek rolny, leśny, podatki i opłaty lokalne.....	18
7.	Podatek od spadków i darowizn.....	20
8.	Opłaty administracyjne.....	21
9.	Sprawy celne.....	21
10.	Finanse publiczne.....	21
11.	Pomoc wspólnotowa dla rolnictwa.....	22
12.	Polityka rozwoju.....	23
13.	Budownictwo.....	24
14.	Sprawy z zakresu dróg.....	26
15.	Sprawy gospodarcze.....	26
16.	Sprawy obywatelskie.....	29
17.	Gospodarka nieruchomościami.....	29
18.	Stosunki wodne.....	31
19.	Geodezja i kartografia.....	33
20.	Ochrona środowiska.....	34
21.	Edukacja.....	34
22.	Zagospodarowanie przestrzenne.....	37
23.	Rolnictwo i leśnictwo.....	38
24.	Wyłączenia.....	40
25.	Zatrudnienie, bezrobocie, stosunki pracy, stosunki służbowe.....	43
26.	Choroby zawodowe i nadzór sanitarny.....	44
27.	Sprawy mieszkaniowe.....	45
28.	Pomoc społeczna.....	45
29.	Ubezpieczenie społeczne.....	47
30.	Kombatanci.....	48
31.	Egzekucja należności niepieniężnych.....	48
32.	Egzekucja świadczeń pieniężnych.....	49
33.	Sprawy samorządowe.....	50
34.	Grzywny.....	53
35.	Informacja publiczna.....	55
36.	Sprawy różne.....	56
37.	Problematyka związana ze stosowaniem art. 64a P.p.s.a.....	58
38.	Stosowanie art. 145a P.p.s.a.....	58
39.	Stosowanie art. 149 P.p.s.a.....	59
40.	Stosowanie art. 154 P.p.s.a.....	59
41.	Stosowanie art. 155 P.p.s.a.....	60
42.	Problematyka związana ze stosowaniem art. 179a P.p.s.a.....	60
43.	Postępowanie mediacyjne i uproszczone.....	60
44.	Prawo pomocy.....	62
V.	WYDZIAŁ INFORMACJI SĄDOWEJ.....	65

I. WYKAZ SKRÓTÓW NAZW AKTÓW PRAWNYCH

- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 572)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 18 ze zm.)
- o.p. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2023 r. poz. 2383 ze zm.)
- p.o.ś. – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.)
- p.p.s.a. – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2024 r. poz. 935 ze zm.)
- p.s.w.n. – ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r. poz. 1571 ze zm.)
- p.u.s.a. – ustawa z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1267)
- rozp. w sprawie chorób zawodowych – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1836 ze zm.)
- rozp. w sprawie warunków technicznych – rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2022 r. poz. 1225 ze zm.)
- u.COVID-19 – ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 340 ze zm.)
- u.c.p.g. – ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2024 r. poz. 399 ze zm.)
- u.d.i.p. – ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902)
- u.d.p. – ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 320 ze zm.)
- u.e.l. – ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz.U. z 2024 r. poz. 736 ze zm.)
- u.f.p. – ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1530 ze zm.)
- u.g.g.i.w.n. – ustawa z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm.)
- u.g.h. – ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 227 ze zm.)
- u.g.n. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2024 r. poz. 1145 ze zm.)
- u.i.ś. – ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.)
- UKC – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 952/2013 ustanawiające unijny kodeks celny (Dz.U.UE.L.2013.269.1 ze zm.)
- u.k.p. – ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz.U. z 2024 r. poz. 1210 ze zm.)
- u.o.d.o. – ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1781)

u.o.i.n. – ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 632)

u.o.k. – ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. z 2022 r. poz. 2039 ze zm.)

u.o.p. – ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.)

u.o.s. – ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2023 r. poz. 2111 ze zm.)

u.P. – ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2024 r. poz. 145 ze zm.)

u.p.a. – ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz.U. z 2023 r. poz. 1542 ze zm.)

u.p.b. – ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U. z 2024 r. poz. 725 ze zm.)

u.p.c.c. – ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 295)

u.p.d.o.f. – ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 226 ze zm.)

u.p.d.o.p. – ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 2805 ze zm.)

u.p.e.a. – ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2023 r. poz. 2505 ze zm.)

u.p.g.i.k. – ustawa z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1151 ze zm.)

u.p.l. – ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 888 ze zm.)

u.p.o. – ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2024 r. poz. 737 ze zm.)

u.p.o.l. – ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 70 ze zm.)

u.p.o.u.a. - ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993 ze zm.)

u.p.r. – ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1176 ze zm.)

u.p.r.d. – ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1251 ze zm.)

u.p.s. - ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.)

u.p.s.d. – ustawa z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz.U. z 2024 r. poz. 1837)

u.p.w. – ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1087 ze zm.)

u.p.z. – ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2024 r. poz. 475 ze zm.)

u.p.z.p. – ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.)

u.r.z. – ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 44 ze zm.)

u.s.d.g. – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 2168 ze zm.)

u.s.g. – ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.)

u.s.i.w.g. – ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz.U. z 2023 r. poz. 1197 ze zm.)

u.s.o. – ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2024 r. poz. 750 ze zm.)

u.s.p. – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024r. poz. 107 ze zm.)

u.s.s.e. – ustawa o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1604)

ustawa o lasach – ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2024 r. poz. 530 ze zm.)

ustawa o płatnościach bezpośrednich – ustawa z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz.U. z 2022 r. poz. 1775 ze zm.)

ustawa o VAT– ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2024 r. poz. 361 ze zm.)

ustawa SENT – ustawa z dnia 9 marca 2017 r. o systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opałowymi (Dz.U. z 2024 r. poz. 1218 ze zm.)

u.s.u.s. – ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 497 ze zm.)

u.s.w. – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2024r. poz. 566 ze zm.)

u.ś.r. – ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2024r. poz. 323 ze zm.)

u.t.d. – ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1539 ze zm.)

u.w.r. – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.)

u.w.t. – ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151ze zm.)

u.z.p.d. – ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 776 ze zm.)

u.z.p.p.r. – ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2024 r. poz. 324 ze zm.)

u.z.z.w. – ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2024 r. poz. 757)

WKC - rozporządzenie RADY (EWG) NR 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz.U.U.E.L.302.1 ze zm.)

II. UWAGI OGÓLNE

W 2024 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie (zwany dalej WSA lub Sądem) funkcjonował w niezmienionej strukturze dwóch wydziałów orzeczniczych oraz Wydziału Informacji Sądowej i oddziałów: finansowo-budżetowego, spraw ogólnych i osobowych oraz administracyjno-gospodarczego. Zatrudnionych było 3 sędziów NSA, 14 sędziów WSA, 1 asesor, 4 referendarzy sądowych i 10 asystentów sędziego.

Obsada stanowisk przewodniczących wydziałów w 2024 r. nie uległa zmianie. Nadal funkcje tę sprawowali: w Wydziale I – sędzia NSA Jacek Surmacz, będący także Prezesem Sądu, w Wydziale II – sędzia NSA Jerzy Solarski, będący Wiceprezesem Sądu i w Wydziale Informacji Sądowej – sędzia NSA Stanisław Śliwa również jako rzecznik prasowy.

Funkcję Dyrektora Sądu pełnił, jak dotychczas, Pan Mariusz Drozdowski.

Dwóch sędziów orzekało w ramach delegacji w Naczelnym Sądzie Administracyjnym w pełnym wymiarze, natomiast jeden sędzia orzekał raz w miesiącu.

Postanowieniem Prezydenta RP z 11 stycznia 2024 r. Nr 1130.4.2024 powołano do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego WSA w Rzeszowie Panią Marię Wiktorię Mikolik. Z dniem 1 lipca 2024 r. Pani Sędzia WSA Ewa Partyka przeszła w stan spoczynku. Z dniem 11 grudnia 2024 r. s. WSA Tomasz Smoleń został powołany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego.

WPŁYW SKARG I WYNIKI POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO

1. Wpływ skarg i sposób ich załatwienia

W 2024 r. do WSA w Rzeszowie wpłynęło ogółem 2530 skarg (SA 2271, SAB 240, SO 19). W 2024 r. wpłynęło o 403 skarg mniej niż w 2023 r. co wskazuje na spadek o 13,74%.

Do dnia 31 grudnia 2024 r. na rozprawach załatwiono 1232 sprawy wpisane do repertorium SA.

Na posiedzeniach niejawnych łącznie załatwiono 1279 spraw, w tym z SA 1061 spraw i z SAB 202 sprawy, oraz 16 spraw z repertorium SO.

Ogółem w 2024 r. załatwiono 2511 spraw z czego: SA – 2293 spraw, SAB – 202 sprawy, SO – 16 spraw.

Na dzień 1 stycznia 2025 r. do załatwienia pozostało ogółem 651 spraw, w tym: z repertorium SA - 574, z repertorium SAB - 73, z repertorium SO 4.

Największy ilościowo wpływ skarg uwzględniając organy, których akty i czynności zostały zaskarżone - przedstawia się następująco:

1. Administracja rządowa	260 skarg
- Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej	55 skarg
- Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	64 skargi
- Prezes KRUS	4 skargi
- Prezes ZUS	61 skarg
- Główny Inspektor Transportu Drogowego	65 skarg
- Szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych	7 skarg
- Prezes Narodowego Fundusz Zdrowia	4 skargi
2. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Rzeszowie	385 skarg
3. Akty i czynności terenowych organów administracji rządowej	646 skarg
4. Akty i czynności innych organów	110 skarg
5. Samorządowe Kolegia Odwoławcze	769 skarg

w tym:

- Krosno	138 skarg
- Przemyśl	160 skarg
- Rzeszów	328 skarg
- Tarnobrzeg	143 skargi

Skargi według kryterium najliczniejszych przedmiotowo wpływów wynosiły:

- pomoc społeczna (symbol 632) – 334 skargi, co stanowi 13,2% ogólnego wpływu skarg;
- sprawy podatkowe i inne świadczenia pieniężne – (symbol 611) - 361 skarg, co stanowi 14,25% ogólnego wpływu skarg;
- budownictwo (symbol 601) – 178 skarg, co stanowi 7,0% ogólnego wpływu skarg;
- sprawy zagospodarowania przestrzennego (symbol 615) – 197 skarg , co stanowi 7,9% ogólnego wpływu spraw;
- ochrona zdrowia (symbol 620) – 221 skarg, co stanowi 8,7% ogólnego wpływu skarg;

- utrzymanie i ochrona dróg publicznych (symbol 603) – 199 skarg, co stanowi 7,87% ogólnego wpływu spraw;
- skargi na niewykonanie w określonym terminie czynności wynikających z przepisów odrębnych (symbol 658) – 228 skarg, co stanowi 9% ogólnego wpływu skarg.

Ogółem w sprawach samorządowych wpłynęło 100 skarg w tym 9 skarg wniosły jednostki samorządu terytorialnego na rozstrzygnięcia organów nadzorczych, a 80 skarg wniesiono na podstawie art. 101 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40, ze zm.).

Na ogólną ilość skarg tj. 2530 zdecydowana większość skarg wniesiona została przez osoby fizyczne. Struktura podmiotowa autorów skarg przedstawia się następująco:

- osoby fizyczne	1864
- osoby prawne	586
- organizacje społeczne i stowarzyszenia	37
- prokurator	43
- Rzecznik Praw Obywatelskich	0

Łącznie przed WSA w Rzeszowie wystąpiło 967 pełnomocników stron. Ich struktura podmiotowa przedstawia się następująco:

- pełnomocnicy administracji państwowej	476
- adwokaci jako pełnomocnicy skarżących i uczestników	- 226
- radcowie prawni jako pełnomocnicy skarżących i uczestników	204
- doradcy podatkowi	61
- rzecznicy patentowi	0

Przed WSA w Rzeszowie wystąpiło 4 prokuratorów.

2. Postępowanie mediacyjne i uproszczone

W 2024 r. nie przeprowadzono postępowań mediacyjnych.

W 2024 r. w trybie uproszczonym rozpoznano łącznie 847 spraw, w tym: uwzględniono skargi w 186 sprawach, oddalono w 398 sprawach, załatwiono w inny sposób w 82 sprawach.

W trybie art. 179 a P.p.s.a. załatwiono 1 sprawę.

3. Grzywny

W 2024 r. Sąd, na podstawie art. 55 § 1, art. 149 § 2 i art. 154 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, wymierzył grzywnę łącznie w 49 sprawach.

W trybie **art. 55 § 1 P.p.s.a.**, na ogólną liczbę 15 wniosków, rozpoznano 14 wniosków o wymierzenie organowi grzywny.

W trybie **art. 112 P.p.s.a.** wymierzono 1 grzywnę z urzędu.

W trybie **art. 149 § 2 P.p.s.a.**, wpłynęło 30 wniosków, a rozpoznano 31 wniosków o wymierzenie organowi grzywny.

W trybie **art. 151 a § 1 P.p.s.a.** wpłynął 1 wniosek i 1 rozpoznano.

W trybie **art. 154 § 1 P.p.s.a.** wpłynęło 2 wnioski o wymierzenie organowi grzywny, 2 z nich rozpoznano.

W 2024 r. wpłynęło 10 skarg na przewlekłe prowadzenie postępowania. Pozostała do rozpoznania na 2025 r. 1 skarga. Rozpoznano 13 skarg w tym: uwzględniono - 5, oddalono – 6, odrzucono – 1, w inny sposób – 1.

III. INNE FORMY DZIAŁANIA

Udział sędziów w naradach, konferencjach, sympoziach i seminariach naukowych

W pozaorzeczniczej działalności Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie w 2024 r. miały miejsce następujące wydarzenia:

- 1 - 2 marca – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – IX Toruński Przegląd Orzecznictwa Podatkowego – udział wziął s. WSA Jarosław Szaro;
- 18 marca - WSA w Warszawie – Zgromadzenie Ogólne Sędziów z okazji 20 – lecia powstania WSA w Warszawie – udział wziął Prezes WSA w Rzeszowie s. NSA Jacek Surmacz;
- 22 kwietnia – Izba Finansowa NSA – spotkanie konferencyjno-szkoleniowe „VAT w systemie prawnym i w orzecznictwie” - udział wziął Prezes WSA w Rzeszowie s. NSA Jacek Surmacz;
- 3 czerwca – NSA, Sąd Unii Europejskiej oraz Akademia Prawa Europejskiego – konferencja „Unijna reforma procedury rozpoznawania odesłań prejudycjalnych sądów krajowych” – udział wziął Prezes WSA w Rzeszowie s. NSA Jacek Surmacz;
- 10 czerwca – NSA – wykład Prof. Rudolfa Thienela nt. „Austriacka reforma sądownictwa administracyjnego – podstawowe założenia i doświadczenia” - udział wziął Prezes WSA w Rzeszowie s. NSA Jacek Surmacz;
- 4-6 września – WSA w Rzeszowie i WSA w Krakowie – konferencja szkoleniowa sędziów i asesorów sądowych w Polańczyku – udział wzięli sędziowie i asesory WSA w Rzeszowie i WSA w Krakowie;
- 7-8 października – NSA – konferencja sędziów NSA w Józefowie - udział wziął Prezes WSA w Rzeszowie s. NSA Jacek Surmacz;
- 14 października – Sąd Okręgowy w Rzeszowie – konferencja „W jakim miejscu jest mediacja, komu służy i czego potrzebuje” – udział wzięła s. WSA Elżbieta Mazur – Selwa;
- 18-19 listopada – NSA i WSA w Łodzi – konferencja szkoleniowa asystentów sędziów i referendarzy sądowych w Uniejowie – udział referendarza i dwóch asystentów.
- 16 grudnia – NSA – szkolenie z zakresu metodyki pracy sędziego w formie on-line – asesora Jolanta Kłoda - Szeliga.

W ciągu roku dwa razy przeprowadzono szkolenie dla pracowników sądu z zakresu anonimizacji orzeczeń i wybranych zagadnień biurowości sądowej.

Dwóch sędziów orzekających w WSA w Rzeszowie prowadziło zajęcia dydaktyczne w WSPiA Rzeszowska Szkoła Wyższa, jeden sędzia w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury w Krakowie.

Jeden sędzia prowadził zajęcia w ramach aplikacji radcowskiej i jeden sędzia prowadził zajęcia na aplikacji adwokackiej. Jeden sędzia był egzaminatorem komisji egzaminacyjnej do przeprowadzenia egzaminu radcowskiego.

W Wydziale I odbywały się jeden raz w tygodniu, a w Wydziale II jeden raz w miesiącu narady wydziałowe, podczas których omawiane były problemy orzecznicze oraz inne bieżące zagadnienia związane z rozpoznawaniem spraw, w tym przedstawianych przez Biuro Orzecznictwa NSA, projektowanymi zmianami przepisów prawa.

IV. ORZECZNICTWO

1. Podatek dochodowy od osób fizycznych

W tej kategorii sprawozdawczej na uwagę zasługują dwie sprawy dotyczące kosztów uzyskania przychodów.

Oddalając skargę w sprawie I SA/Rz 158/24 Sąd uznał, że podatnik zawyżył koszty uzyskania przychodów przez zaewidencjonowanie faktur wystawionych przez niemieckie i słowackie firmy za usługi polegające na roznoszeniu ulotek reklamujących firmę podatnika na parkingach i przed marketami w Niemczech i na Słowacji, przez co naruszył przepis art. 22 ust. 1 u.p.d.o.f.

Sąd stwierdził, że wydatki ponoszone przez podatnika na reklamę działalności gospodarczej, która nie miała szczególnego charakteru (obejmowała sprzedaż części do maszyn i urządzeń przemysłowych oraz stali nierdzewnej, aluminium i metali kolorowych) w miejscach znacznie oddalonych od miejsca prowadzenia przez skarżącego działalności gospodarczej przez podmioty zagraniczne (przy jednoczesnym zupełnym braku reklamy na rynku krajowym) stanowiły najwyższy udział w kosztach uzyskania przychodu firmy podatnika, nie generując jednocześnie żadnych przychodów, co świadczy o niecelowości kwestionowanych usług. Podatnik w żaden sposób nie uprawdopodobnił związku między poniesieniem wydatków na reklamę, a uzyskaniem jakiegokolwiek przychodu będącego efektem podjętych przez niego działań reklamowych. Skarżący nie nawiązał współpracy z niemieckimi i słowackimi kontrahentami, a zatem nie sposób uznać, by zostały one poniesione w celu uzyskania przychodu.

Sprawa I SA/Rz 590/23 dotyczyła kwestii uznania wydatku za „koszt odpłatnego zbycia” w rozumieniu art. 22 ust. 6c u.p.d.o.f.

Sąd, oddalając skargę, podzielił stanowisko organu interpretującego, że spłata na rzecz byłej żony dokonana przez wnioskodawcę w zamian za ½ udziału w prawie do wkładu mieszkaniowego związanego ze spółdzielczym lokatorskim prawem do lokalu mieszkalnego nie stanowi kosztów uzyskania przychodów z tytułu sprzedaży w 2023 r. odrębnej własności lokalu przysługującego wcześniej wnioskodawcy na zasadzie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego.

Sąd stwierdził, że dla uznania wydatku za „koszt odpłatnego zbycia” w rozumieniu art. 22 ust. 6c u.p.d.o.f. wymagany jest ciąg przyczynowo-skutkowy,

w którym to sprzedaż nieruchomości jest przyczyną powstania określonego wydatku lub bez którego sprzedaż nie byłaby w praktyce możliwa. Oznacza to, że określony przez skarżącego wydatek w kwocie przeznaczonej na spłatę byłej żony (w związku z przyznaniem mu prawa lokatorskiego do lokalu mieszkalnego w spółdzielni) można zaliczyć do kosztów odpłatnego zbycia tylko wtedy, gdyby uznać tę spłatę za okoliczność, bez której nie mogłoby dojść do zbycia nieruchomości.

Sąd uznał, że nabycie mieszkania nie ma żadnego związku z faktem rozvodu i podziałem majątku wspólnego. Skarżący nie nabył jego własności na skutek podziału majątku ale na skutek późniejszej umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu i przeniesienia jej na jego rzecz. Spłata z tytułu udziału w majątku wspólnym na rzecz byłej żony nie stanowi zatem kosztów uzyskania przychodów z tytułu sprzedaży prawa odrębnej własności lokalu mieszkalnego. Kwoty wypłacone byłej żonie stanowią jej udział w majątku wspólnym, którego najwartościowsza część została przyznana skarżącemu. Bez spłaty tych kwot skarżący mógł uzyskać własność mieszkania i dokonać jego zbycia.

2. Podatek dochodowy od osób prawnych

W tej kategorii wartą odnotowania jest sprawa I SA/Rz 683/23, w której spór powstał na tle interpretacji przepisu art. 17 ust. 1 pkt 34a u.p.d.o.p.

Sąd oddalając skargę, podzielił stanowisko organu interpretacyjnego, że z treści art. 17 ust. 1 pkt 34a u.p.d.o.p. wynika, że dla uzyskania prawa do skorzystania ze zwolnienia konieczne jest uzyskanie dochodów z nowej inwestycji. Wsparcie na realizację nowej inwestycji polega na zwolnieniu z podatku dochodu uzyskanego z działalności gospodarczej określonej w decyzji o wsparciu. Jeżeli więc podatnik nie uzyska takiego dochodu nie może skorzystać ze wsparcia na podstawie ustawy o wspieraniu nowych inwestycji (a w konsekwencji zwolnienia na podstawie u.p.d.o.p.). Nie można natomiast mówić o uzyskaniu dochodu, jeżeli podatnik nie osiągnie przychodów, które będą następstwem dokonanej nowej inwestycji, czyli przychodu wypracowanego w oparciu o zespół składników majątkowych nabytych w ramach wydatków związanych z nową inwestycją, której dotyczy decyzja o wsparciu. Takie działanie byłoby ponadto niezgodne z przepisem art. 13 ust. 8 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji, zgodnie z którym rozliczenie pomocy publicznej przyznanej przedsiębiorcy na podstawie decyzji

o wsparciu ma zastosowanie wyłącznie do decyzji, w ramach której inwestycja jest realizowana i w oparciu o tę inwestycję prowadzona jest działalność gospodarcza.

3. Podatek od towarów i usług

W tej kategorii spraw, warto zwrócić uwagę na wyrok w sprawie o sygn. akt I SA/Rz 286/24. Sprawa dotyczyła opodatkowania podatkiem od towarów i usług, świadczonych przez stronę skarżącą na rzecz sił zbrojnych USA usług wynajmu gruntów, wobec brzmienia art. 19 ust. 2 oraz 3 Umowy o wzmocnionej współpracy obronnej, zawartej między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki podpisanej w Warszawie dnia 15 sierpnia 2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 2153) oraz art. 2 Porozumienia Wykonawczego z dnia 27 kwietnia 2015 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki do umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki o statusie sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącego zwolnień podatkowych dla celów oficjalnych, podpisanego w Warszawie dnia 27 kwietnia 2015 r.

Sąd stanął na stanowisku, że dana transakcja może być zwolniona od VAT na podstawie art. 19 ust. 2 Umowy o wzmocnionej współpracy obronnej i art. 2 ust. 1 Porozumienia Wykonawczego przy zakupie/sprzedaży tylko wtedy, gdy przeznaczenie nabywanych towarów/usług zostanie w odpowiedni sposób potwierdzone stosownym dokumentem. Dokument ten musi być przedstawiony dostawcy/usługodawcy w momencie (w chwili) sprzedaży/zakupu. To bowiem wtedy dostawca/usługodawca ma uzyskać od odbiorcy towaru/usługi – sił zbrojnych USA, wiedzę, czy może wystawić na ich rzecz fakturę z preferencją podatkową, czy też obowiązany jest, zgodnie z ogólnymi zasadami wynikającymi z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2024 r. poz. 361 ze zm.), opodatkować daną transakcję na zasadach ogólnych. W tym ostatnim przypadku, który należy zakwalifikować do kategorii "pozostałych przypadków", o których stanowi treść Umowy o wzmocnionej współpracy obronnej, zwolnienie od VAT będzie realizowane poprzez zwrot zapłaconego podatku, na zasadach uregulowanych w art. 19 ust. 2 tej Umowy i art. 3 Porozumienia Wykonawczego. Oznacza to, że brak powyższego potwierdzenia skutkuje koniecznością wystawienia faktury z odpowiednią dla danej usługi stawką VAT, o zwrot którego siły zbrojne USA

mogą się ubiegać w przyszłości, składając wniosek do właściwego organu podatkowego. Celem Umowy o wzmocnionej współpracy obronnej nie jest bowiem rezygnacja z opodatkowania transakcji realizowanych w kraju na rzecz sił zbrojnych USA, ale zapewnienie im neutralności tego podatku, do czego zobowiązał się Rząd RP. To bowiem siły zbrojne USA są beneficjentami rozwiązań zawartej umowy międzynarodowej, a nie dostawca/usługodawca.

4. Podatek akcyzowy

W kategorii sprawozdawczej nie stwierdzono prawomocnych orzeczeń, w których wystąpiły nowe (tj. nie występujące w okresach sprawozdawczych dotyczących 2023 r. i lat wcześniejszych) istotne zagadnienia prawne.

5. Podatek od czynności cywilnoprawnych

W trakcie 2024 roku odsetek spraw z zakresu podatku od czynności cywilnoprawnych (PCC), wpływających do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie, okazał się marginalny. Nadmienić należy, że w tym okresie wszystkie postępowania sądownoadministracyjne dotyczące tej materii, zakończone prawomocnym wyrokiem, nie skutkowały uchynieniem decyzji organów administracji skarbowej. Taki stan rzeczy może wskazywać na stabilność interpretacji przepisów w tym zakresie lub brak sporów wymagających interwencji sądu administracyjnego.

6. Podatek rolny, leśny, podatki i opłaty lokalne.

W sprawie I SA/Rz 202/24 Sąd analizował istotne z punktu widzenia podatku od nieruchomości zagadnienie, czy i jakie dane z ewidencji gruntów i budynków mają dla organu podatkowego wiążący charakter. W sprawie istotne były dane o charakterze podmiotowym, dotyczącym podatnika, odnośnie do których Sąd wskazał, że ich moc wiążąca ma charakter względny i dopuszczalne jest przeprowadzenie przeciwko danym ewidencyjnym dowodu przeciwnego. Wpisy w ewidencji mają charakter deklaratoryjny, dlatego danym z ewidencji dotyczącym

stanu właścicielskiego można przeciwstawić dane wynikające z innych dokumentów o charakterze urzędowym, stosownie do art. 194 § 3 O.p.

Z kolei w sprawie I SA/Rz 282/24 Sąd wyraził stanowisko, że to na organie podatkowym ciąży obowiązek klasyfikacji obiektów pod względem podatkowym, którego nie można przerzucić na biegłych.

Szczególne zainteresowanie może wzbudzić uzasadnienie wyroku z 11 lipca 2024 r. I SA/Rz 316/24. Rozstrzygnięcie o uwzględnieniu skargi i uchyleniu zaskarżonej decyzji w celu dokonania dodatkowych ustaleń oparto w głównej mierze na stwierdzeniu przez Sąd naruszenia przez organ odwoławczy zasady zaufania do organów państwa, zasady informowania oraz obowiązku podejmowania wszelkich działań w celu dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz załatwienia sprawy, jakie zostały skodyfikowane w art. 121 § 1 i 2 oraz art. 122 O.p. Sąd wskazał, że organy, poza dopełnieniem wymagań formalnych i udzieleniu stronie postępowania niezbędnych pouczeń w treści decyzji podatkowej, powinny także odpowiednio analizować każde pismo składane przez podatników, należycie oceniać ich intencje, zgodnie z maksymą *falsa demonstratio non nocet*.

Natomiast w sprawie I SA/Rz 509/23 głównym przedmiotem sporu była kwestia stawki podatku dotycząca nieruchomości posiadanych przez podmiot prowadzący działalność gospodarczą. Skarżąca spółka nie zastosowała stawki podatkowej przewidzianej dla gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej do posiadanych nieruchomości, choć jako przedmiot działalności w rejestrze przedsiębiorców w KRS miała wpisane „kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek”. Powoływała się na wyroki Trybunału Konstytucyjnego o sygn. SK 13/15 i SK 39/19 twierdząc, że samo posiadanie nieruchomości nie uzasadnia jej opodatkowania wyższą stawką podatku, konieczne jest ustalenie faktycznego sposobu jej wykorzystania. Oddalając skargę Sąd zaznaczył, że ww. wyroki odnosiły się do sytuacji osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, odnośnie do których można wyodrębnić różne masy majątkowe: prywatną i przedsiębiorcy, a ponadto do sytuacji, kiedy nieruchomości nie były i nie mogły być nawet potencjalnie wykorzystane w działalności gospodarczej podatnika. Tymczasem skarżąca, jako osoba prawna, wyłącznie koncentruje się na prowadzeniu działalności gospodarczej. Dlatego będące w jej posiadaniu nieruchomości są związane z prowadzeniem działalności gospodarczej i powinny być opodatkowane wyższą stawką podatkową.

W sprawie I SA/Rz 609/23 Sąd oceniał przyczyny odmowy wydania zaświadczenia określonej treści osobie innej niż podatnik, mającej odpowiadać za zobowiązanie podatkowe podatnika. Sąd przyjął, że fakt doręczenia decyzji podatnikowi w określonym dniu lub określony sposób może być przedmiotem zaświadczenia. Doręczenie decyzji jest bowiem warunkiem przekształcenia się obowiązku podatkowego w zobowiązanie podatkowe, przez co fakt doręczenia decyzji musi być niewątpliwy i nie może być uznany za sporny. Odmiennie natomiast należało ocenić żądanie dotyczące upływu terminu przedawnienia, ponieważ nie jest to kwestia faktyczna, lecz prawna, która może nie wynikać z danych z akt sprawy podatkowej i może wymagać dokonania ocen prawnych wykraczających poza granice postępowania o wydanie zaświadczenia. Zaświadczenie, o którym mowa w art. 306a O.p., jest bowiem tylko przejawem wiedzy organu, na podstawie posiadanych przez niego danych.

7. Podatek od spadków i darowizn

Liczba spraw z tego zakresu, rozpoznawanych w 2024 roku przez WSA w Rzeszowie, była znikoma, a sądowa kontrola rozstrzygnięć organów podatkowych potwierdziła prawidłowość ich procedowania.

Na uwagę zasługuje sprawa I SA/Rz 145/24, w której Sąd rozstrzygał w przedmiocie pozostawienia podania – zażalenia bez rozpatrzenia z uwagi na nieprzedłożenie pełnomocnictwa.

WSA uznał, że organ administracyjny nie może pozostawić podania bez rozpatrzenia wyłącznie na podstawie wezwania do uzupełnienia pełnomocnictwa, jeśli kwestionowana jest legitymacja pełnomocnika do działania w sprawie. W takiej sytuacji organ powinien najpierw wydać formalne rozstrzygnięcie dotyczące statusu pełnomocnika.

Wyrok porusza fundamentalne kwestie proceduralne, takie jak obowiązek rzetelnego rozpoznania statusu pełnomocnika, zakres stosowania pełnomocnictw ogólnych i szczególnych, a także znaczenie zasad dwuinstancyjności i zaufania do organów administracyjnych. Opisywane rozstrzygnięcie ma istotne znaczenie praktyczne, ponieważ wskazuje na obowiązki organów administracyjnych w zakresie formalnego i transparentnego

działania oraz interpretacji przepisów prawa podatkowego w sposób respektujący prawa stron.

8. Opłaty administracyjne

W kategorii sprawozdawczej nie stwierdzono prawomocnych orzeczeń, w których wystąpiły nowe (tj. nie występujące w okresach sprawozdawczych dotyczących 2023 r. i lat wcześniejszych) istotne zagadnienia prawne.

9. Sprawy celne

W kategorii sprawozdawczej nie stwierdzono prawomocnych orzeczeń, w których wystąpiły nowe (tj. nie występujące w okresach sprawozdawczych dotyczących 2023 r. i lat wcześniejszych) istotne zagadnienia prawne.

10. Finanse publiczne

Wartą odnotowania w tej kategorii sprawozdawczej jest sprawa I SA/Rz 572/23, która dotyczyła zaliczenia wpłaty na poczet należności z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz odsetek od tej należności. Kwestią sporną w rozpoznawanej sprawie był charakter prawny należności zasądzonej wyrokiem karnym. Skarżący domagał się zaliczenia wpłaty - w pełnej wysokości, wyłącznie na rzecz należności głównej - uiszczonej na rzecz organu dotującego tytułem wykonania prawomocnego wyroku karnego, zobowiązującego go do naprawienia szkody poprzez zapłatę określonej kwoty na rzecz ww. organu z uwagi na przedłożenie nierzetelnych dokumentów w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w postaci dotacji. Rozstrzygając spór, Sąd stwierdził, że wprawdzie przedmiotowa należność zasądzona została tytułem obowiązku naprawienia szkody, co wskazuje na jej cywilnoprawny charakter, jednak wyrządzona szkoda polegała na naruszeniu procedur przy wykorzystaniu dofinansowania ze środków europejskich, a zasądzona należność odpowiadała kwocie głównej uzyskanego dofinansowania. W związku z tym, Sąd uznał, że środki zasądzone wyrokiem karnym mają jednocześnie

charakter środków publicznych w rozumieniu art.60 pkt 6 u.f.p., stanowiąc należności związane z realizacją programów finansowanych z udziałem środków europejskich. Tak więc, co do zasady, zgodnie z art. 67 u.f.p., wpłata może podlegać zaliczeniu zarówno na poczet kwoty należności głównej, jak i odsetek za zwłokę.

11.Pomoc wspólnotowa dla rolnictwa

Powodem odmowy w sprawach I SA/Rz 226/24, I SA/Rz 214/24, I SA/Rz 215/24, I SA/Rz 10/24, I SA/Rz 11/24, I SA/Rz 12/24, przyznania interwencyjnego wsparcia finansowego rolnikowi dokonującemu sprzedaży zbóż i nasion oleistych (rzepaku, jęczmienia, kukurydzy, pszenicy, gryki) było ustalenie, że według danych z rejestru KRS podmiot skupujący nie miał wpisanego kodu PKD potwierdzającego prowadzenie działalności w zakresie obrotu, skupu lub przetwórstwa zbóż. Sąd ocenił, że wymóg posiadania wpisanego w rejestrze przedsiębiorców KRS określonego kodu PKD nie wynikał z przepisów prawa. Okoliczność prowadzenia określonego rodzaju działalności może być zatem wykazywana wszelkimi możliwymi dowodami, a skarżący w toku postępowania wskazywał, że podmiot ten dokonywał skupu także w latach wcześniejszych. Sąd wskazał też, że art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nie wyłącza stosowania art. 78 § 1 k.p.a., a zatem żądanie strony przeprowadzenia dowodu powinno zostać uwzględnione, jeżeli przedmiotem dowodu jest okoliczność mająca znaczenie dla sprawy. Ponadto w myśl art. 7a k.p.a. organ nie może wątpliwości prawnych rozstrzygnąć na niekorzyść strony.

Z kolei w sprawie I SA/Rz 557/23 Sąd przypomniał, że zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, ciężar wykazania przesłanek wsparcia obciąża rolnika ubiegającego się o wsparcie i nie może ograniczać się tylko do ogólnego kwestionowania ustaleń organów, bez odniesienia się do konkretnych nieprawidłowości.

Natomiast w sprawach I SA/Rz 172/24 i I SA/Rz 156/24 Sąd podniósł, że obowiązek, jaki wynika z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, obciąża nie tylko stronę, ale i organ prowadzący postępowanie odnośnie do okoliczności, z których wywodzi określone skutki prawne. Rolnik nie jest, co do zasady, zobowiązany do wykazywania tytułu

prawnego do zadeklarowanych do płatności gruntów. Organ powinien natomiast wykazać, że zgłoszonych do płatności działek rolnik nie użytkuje rolniczo. Samo tylko wszczęcie przez organy ścigania postępowania w sprawie wyłudzenia płatności nie jest wystarczające, aby takich płatności wnioskodawcy odmówić. Strona nie ma obowiązku wykazywania okoliczności dla siebie niekorzystnych, w tym że płatność jej nie przysługuje.

Na fakt posiadania gruntów rolnych i ich faktycznego użytkowania, jako przesłanki przyznania płatności, a nie legitymowania się tytułem prawnym do zgłoszonych do płatności działek, zwrócono uwagę także w sprawie I SA/Rz 133/24.

Szczególne uwagę można zwrócić na sprawę I SA/Rz 78/24, w której jednostka samorządu terytorialnego (gmina) ubiegała się o wsparcie na zwiększenie bioróżnorodności lasów prywatnych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Organy odmówiły uwzględnienia wniosku uznając, że gmina nie jest podmiotem uprawnionym. Sąd wskazał natomiast, że przepis regulujący warunki przyznania wsparcia posługuje się pojęciem „osoby prawnej”, którą jest także gmina. Nie można jej wykluczyć z ubiegania się o wsparcie także z tego powodu, że przewidziane w przepisach rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznania i wypłaty pomocy finansowej w ramach wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych oraz w formie premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (Dz. U. z 2023 r. poz. 737) wyłączenie odnosiło się tylko do jednostek organizacyjnych zarządzających lasami państwowymi, do których nie można zaliczyć lasów stanowiących własność gminy. W użytej w rozporządzeniu nomenklaturze stanowiły one lasy prywatne, choć pojęcie takie nie funkcjonuje na gruncie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach.

12. Polityka rozwoju

W kategorii sprawozdawczej nie stwierdzono prawomocnych orzeczeń, w których wystąpiły nowe (tj. nie występujące w okresach sprawozdawczych dotyczących 2023 r. i lat wcześniejszych) istotne zagadnienia prawne.

13. Budownictwo

W sprawie o sygn. II SA/Rz 1147/23 WSA przedmiotem kontroli uczynił decyzję Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Rzeszowie wydaną w przedmiocie przywrócenia poprzedniego sposobu użytkowania lokalu. W toku postępowania administracyjnego organy nadzoru budowlanego ustaliły, że sporny lokal znajduje się na drugiej kondygnacji w budynku mieszkalnym wielorodzinnym o konstrukcji murowanej. Ustalono ponadto, że w lokalu najemca od 3 lat prowadzi w sposób zorganizowany zajęcia logopedyczne dla dzieci.

W ocenie organów nadzoru budowlanego, lokal będący lokalem mieszkalnym, stanowi obecnie lokal użytkowy, w którym prowadzone są zajęcia dydaktyczne i terapeutyczne dla dzieci, co zawiera się w przepisie art. 71 ust. 1 pkt 2 u.p.b. Taka zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części wymagała zgłoszenia organowi administracji architektoniczno-budowlanej, czego w opisywanej sprawie nie dopełniono. Finalnie zaś organy uznały, że w sprawie zachodzą podstawy do wydania decyzji na podstawie art. 71a ust. 4 u.p.b. o nakazie przywrócenia poprzedniego sposobu użytkowania lokalu. Doszło bowiem do podjęcia w części budynku działalności zmieniającej warunki bezpieczeństwa pożarowego, co wynika z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, które inne wymogi stawiają budynkom wielorodzinnym z lokalami mieszkalnymi, a inne budynkom z lokalami mieszkalnymi i lokalami, w których prowadzone są zajęcia polegająca na nauczaniu dzieci.

Uwzględniając wniesioną skargę Sąd stwierdził, że działalność prowadzona w lokalu polega na indywidualnej pracy z dzieckiem, będącym jednocześnie pod opieką rodzica, a nie na sprawowaniu opieki dziennej nad grupą dzieci przez jednego czy dwóch opiekunów. Ten fakt jest szczególnie istotny w sprawie, ponieważ z punktu widzenia zagrożenia pożarowego, pobyt dziecka w żłobku, przedszkolu czy klubie dziecięcym, w których to instytucjach na większą liczbę dzieci (osób o ograniczonych zdolnościach poruszania się) przypada mniejsza liczba opiekunów, nie jest porównywalny z pobytem dziecka pod indywidualną opieką rodzica oraz jednoczesną opieką terapeuty. W lokalach przeznaczonych do instytucjonalnej opieki zbiorowej, gdzie oczywistym jest, że w razie zagrożenia pożarowego opiekunowie nie

podążają sprawowaniu indywidualnej opieki nad każdym z podopiecznych - logiczne i zrozumiałe staje się podwyższenie wymagań stawianych samemu budynkowi. Poziom niebezpieczeństwa w razie zagrożenia pożarowego jest bowiem wyższy w odniesieniu do skupiska osób z trudnościami motorycznymi, co uwzględnia prawodawca w treści § 209 cytowanego wyżej rozporządzenia. Tymczasem w przypadku, gdy opiekę nad dzieckiem sprawuje nie tylko jego indywidualny opiekun ale również rodzic przebywający w pobliżu – z punktu widzenia zagrożeń pożarowych – bezpieczeństwo dziecka jest nieporównywalnie większe, aniżeli podczas przebywania w placówce. Analogicznie, w razie konieczności prowadzenia akcji ewakuacyjnej czy ratunkowej zupełnie inne wyzwania stawia przed ratownikami konieczność ewakuacji grupowej czy to w odniesieniu do pacjentów szpitala, pensjonariuszy domu starców czy podopiecznych żłobka – osób pozbawionych indywidualnej opieki, a inne ewakuowanie dzieci znajdujących się pod indywidualną opieką dorosłych.

Zdaniem Sądu, z powyższych względów nie powinno się przyrównywać sytuacji, w której dziecko – osoba o ograniczonych zdolnościach poruszania się, pozostaje pod indywidualną opieką rodzica i innego opiekuna, do pobytu dziecka w placówkach zbiorowej opieki. Bardziej miarodajne, bliższe rzeczywistości byłoby porównanie tej sytuacji do indywidualnej opieki nad dzieckiem w warunkach domowych, z tym jednak zastrzeżeniem, że w rodzinach wielodzietnych nie zawsze jest możliwe sprawowanie indywidualnej opieki nad wszystkimi osobami o ograniczonej zdolności do poruszania się, a mimo to wielość dzieci czy seniorów w miejscach zamieszkania, nie jest traktowana jako czynnik powodujący zmianę warunków bezpieczeństwa pożarowego tychże lokali i budynków, wywołujących skutki o których mowa w powoływanych w sprawie przepisach. Przeciwnie, doświadczenie życiowe wskazuje, że mieszkania seniorów, nawet jeśli mają oni problemy z poruszaniem się i są pozbawieni stałej indywidualnej opieki najbliższych, nie są z tego tylko względu kwalifikowane inaczej, aniżeli jako lokale o funkcji mieszkalnej. Nie ma zatem podstaw, aby w przedmiotowej sprawie przyrównywać działalność prowadzoną w lokalu, polegającą na prowadzeniu indywidualnych zajęć logopedycznych z jednym czy dwójką dzieci do prowadzenia żłobka, przedszkola, szpitala czy domu dla osób starszych. W konsekwencji nie może dojść do zastosowania w sprawie art. 71 ust 1 pkt 2 u.p.b. w związku z § 209 ust. 2 pkt 2

rozporządzenia, a także do stwierdzenia, że w sprawie doszło do samowolnej zmiany sposobu użytkowania lokalu w rozumieniu wskazanych wyżej regulacji.

14. Sprawy z zakresu dróg

Spośród tzw. spraw z zakresu dróg rozpoznawanych przez Sąd w okresie sprawozdawczym przeważały sprawy z zakresu transportu drogowego i przewozu (głównie w przedmiocie kary pieniężnej za naruszenie przepisów o transporcie drogowym) oraz uprawnień do kierowania pojazdami (w przedmiocie skierowania na egzamin kontrolny, cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdami, skierowania na badania lekarskie, skierowania na badania psychologiczne). Z pozostałych dziedzin w omawianej grupie spraw odnotowano nieliczne skargi.

W postępowaniach związanych ze skargami w tym przedmiocie nie dostrzeżono istotnych problemów stosowania przepisów z tego zakresu, które wymagałyby zwrócenia uwagi.

15. Sprawy gospodarcze

W omawianym okresie sprawozdawczym, podobnie jak i w poprzednich, najliczniejszą grupę spraw stanowiły te z zakresu wymierzania kar pieniężnych za urządzenie gier na automatach poza kasynem gry a dokładniej nałożenia kary z tytułu posiadania zależnego (samoistnego) lokalu w którym znajdował się niezarejestrowany automat do gier (m. in.: II SA/Rz 630/24, II SA/Rz 1202/23, II SA/Rz 919/23, II SA/Rz 943/23, II SA/Rz 895/23).

W sprawach tych skargi zostały oddalone. Składy orzekające w pierwszej kolejności odniosły się do instytucji przedawnienia i uznały, że decyzje organów odwoławczych zostały wydane i doręczone stronie skarżącej przed upływem terminu przedawnienia. W tym zakresie uwzględniono ukształtowane orzecznictwo sądowe, że w kwestii przedawnienia kar pieniężnych, niezależnie od odesłania zawartego w art. 91 u.g.h., zastosowanie mają przepisy k.p.a., w tym art. 189g k.p.a. Zgodnie z którym administracyjna kara pieniężna nie może zostać nałożona, jeżeli upłynęło pięć lat od dnia naruszenia prawa. Za dzień naruszenia prawa uznano – zgodnie z obowiązującą linią orzecniczą – dzień kontroli, w którym został stwierdzony fakt

posiadania zależnego (samoistnego) lokalu, gdzie znajdował się niezarejestrowany automat do gier.

W okolicznościach analizowanych spraw Sąd wskazywał, że do liczenia terminu przedawnienia zastosowanie znajduje art. 15 zzz ust. 1 pkt 3 ustawy o Covid-19. Zgodnie z tym przepisem, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, bieg przewidzianych przepisami prawa administracyjnego terminów przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres. Okresu zawieszenia biegu terminu przedawnienia nie wlicza się do łącznego okresu przedawnienia.

Sąd podzielił stanowisko organów, że nie doszło do przedawnienia prawa organu do nałożenia kary pieniężnej. Ustawodawca powiązał bowiem początek okresu zawieszenia biegu terminów z dniem ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego (następnie stanu epidemii), co nastąpiło 14 marca 2020 r. Tym samym bieg terminu przedawnienia został zawieszony na 71 dni, tj. od 14 marca 2020 r. do dnia 23 maja 2020 r. włącznie. W rozpatrywanych sprawach pięcioletni termin przedawnienia prawa do nałożenia kary pieniężnej, zgodnie z art. 189g § 1 k.p.a., został wstrzymany na okres 71 dni. Upływ terminu przedawnienia prawa do nałożenia kary pieniężnej przesunął się o wskazaną liczbę dni. Decyzje organów odwoławczych zostały wydane i doręczone stronom skarżącym przed tym terminem, tj. przed upływem wydłużonego o opisane wyżej 71 dni, terminu przedawnienia.

Wobec tego, że nie doszło do przedawnienia nałożenia kary pieniężnej organy odwoławcze miały prawo do merytorycznego rozpoznania sprawy, stosując przepisy u.g.h. w brzmieniu obowiązującym w dacie dokonania kontroli w lokalu.

Jak wyżej wskazano, kary pieniężne nakładane były z tytułu posiadania zależnego (samoistnego) lokalu, w którym znajdował się niezarejestrowany automat do gier. W omawianych sprawach składy jednolicie wywodziły, że instytucja posiadania (samoistnego i zależnego) należy do sfery uregulowań prawa cywilnego. Podkreślano także, że pojęcie lokalu nie jest zdefiniowane w przepisach u.g.h. W przepisach prawa powszechnego również brak jest legalnej definicji tego pojęcia. W ustawie z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz.U. z 2019 r. poz.737) w treści przepisu art. 2 ust. 2 zdefiniowano jedynie pojęcie samodzielne lokalu mieszkalnego i samodzielnych lokali wykorzystywanych zgodnie z przeznaczeniem

na cele inne niż mieszkalne. W ocenie Sądu, jakkolwiek definicja ta odnosi się do pojęcia lokalu samodzielne, to może być ona podstawą do zdefiniowania pojęcia lokalu użytego w u.g.h. Definicja zawarta w tym przepisie nie odbiega bowiem od powszechnego, językowego rozumienia pojęcia lokalu występującego w języku codziennym. Bazując na powyższych definicjach, zarówno legalnych, jak i zawartych w języku powszechnym, Sąd wywiódł, że pojęcie lokalu zawarte w omawianym przepisie musi być zdefiniowane jako pomieszczenie lub zespół pomieszczeń (izb) znajdujących się w budynku wyodrębnione za pomocą ścian, zadaszone, służące do prowadzenia działalności określonej w tym przepisie a więc gastronomicznej, handlowej lub usługowej. Nie budziło przy tym wątpliwości, że prowadzenie baru - restauracji jest prowadzeniem działalności gastronomicznej, o której mowa w tym przepisie. Co do zasady zgodnie z art. 89 ust.1 pkt 4 u.g.h. odpowiedzialności administracyjnej podlega posiadacz samoistny lokalu, w którym znajduje się niezarejestrowany automat do gier, chyba że lokal jest przedmiotem posiadania zależnego. Zatem to na posiadaczu samoistnym spoczywa ciężar wykazania, że wyzbył się władztwa nad lokalem na rzecz innego podmiotu. Wówczas odpowiedzialność „przeniesiona zostaje” na posiadacza zależnego lokalu. W przypadku zaistnienia szeregu posiadaczy zależnych lokalu odpowiedzialność ponosić powinien ten, który faktycznie lokalem dysponuje. Składy orzekające podzieliły jednolicie wyrażany w orzecznictwie sądowym pogląd, że lokal, o jakim mowa w art. 89 ust. 1 pkt 4 u.g.h. nie traci charakteru wyodrębnionego fizycznie miejsca, w którym prowadzona jest działalność gospodarcza w sytuacji, gdy korzystając z zasady swobody umów posiadacz lokalu udostępni (wynajmie) fragment jego powierzchni innej osobie do używania. Zgodnie z art. 336 k.c., posiadanie jest „władaniem rzeczą”, a takie władanie przejawia się w podejmowaniu czynności wskazujących na to, że posiadacz traktuje rzecz (lokal) jako pozostającą w jego sferze swobodnej dyspozycji. Wynajęcie tylko części powierzchni lokalu (2 m²) nie spowodowało, że ta część stała się samodzielnym „lokałem”, który mógł być oddany w dalsze posiadanie zależne w rozumieniu art. 89 § 1 pkt 3 u.g.h. Zawarcie umowy najmu nie spowodowało utraty przez skarżącego posiadania zależnego lokalu na rzecz innego podmiotu, a co za tym idzie, nie stanowiło o zniesieniu odpowiedzialności skarżącego jako posiadacza zależnego tego lokalu. Wynajęcie przez posiadacza zależnego części powierzchni przedmiotowego lokalu

innemu podmiotowi, nie uwolniło go od sankcji przewidzianej w art. 89 ust. 1 pkt 3 u.g.h.

Podkreślono, że celem ustawodawcy było sankcjonowanie podmiotu dzierżącego lokal (jeśli nie jest to właściciel), co oznacza, że w przypadku zaistnienia szeregu posiadaczy zależnych lokalu odpowiedzialność ponosić powinien ten, który faktycznie lokalem dysponuje. Konstatacja taka obligowała każdorazowo organ administracji do dokładnego zweryfikowania stanu prawnego i faktycznego związanego z konkretnym lokalem i jego dysponentami. Zaznaczono jednocześnie, że w toku takiego badania organ badać może (i powinien) nie tylko zapisy ewentualnych umów łączących posiadaczy lokalu, ale przede wszystkim stan faktyczny obrazujący rzeczywistych dzierżycieli (dzierżyciela) lokalu.

16. Sprawy obywatelskie

W kategorii spraw obywatelskich nie ujawniało się nowe i kluczowe zagadnienie prawne, niebędące zarazem przedmiotem rozstrzygnięcia sądów administracyjnych (w tym NSA) w latach poprzednich. Nie stwierdzono również, aby jakakolwiek sprawa z tej kategorii wzbudziła szczególne zainteresowanie społeczne lub medialne.

17. Gospodarka nieruchomościami

W opisywanej kategorii spraw na 12 rozpoznanych merytorycznie skarg, 2 oddalono, a pozostałe uwzględniono. Rozpoznano 6 spraw w podkategorii: Przekształcenie użytkowania wieczystego w prawo własności - uchylając zaskarżone postanowienia organów I i II instancji (5 spraw) lub zaskarżoną decyzję (1 sprawa) oraz 6 spraw w podkategorii: Inne - oddalając skargą (2 sprawy), stwierdzając nieważność zaskarżonej uchwały (2 sprawy), stwierdzając wydanie zaskarżonej uchwały z naruszeniem prawa (1 sprawa) oraz uchylając rozstrzygnięcie nadzorcze (1 sprawa).

W wyrokach z dnia 7 maja 2024 r. sygn. II SA/Rz 211/24, z dnia 14 maja 2024 r. sygn. II SA/Rz 232/24, z dnia 12 czerwca 2024 r. sygn. II SA/Rz 159/24, z dnia 19 czerwca sygn. II SA/Rz 194/24, z dnia 24 lipca 2024 r. sygn. II SA/Rz 212/24 Sąd uchylając postanowienia organów I i II instancji w przedmiocie odmowy

wszczęcia postępowania w sprawie ustalenia w drodze decyzji wysokości rocznej opłat przekształceniowej uznał, że przewidziana w art. 7 ust. 8a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 904, ze zm., dalej „u.p.”) możliwość złożenia wniosku o ustalenie w drodze decyzji należnej do zapłaty opłaty rocznej z tytułu wskazanego wyżej przekształcenia obejmuje również przypadek zmiany kwoty należnej do zapłaty na skutek waloryzacji opłaty dokonanej na podstawie art. 10 ust. 1 i ust. 2 u.p. Przepis art. 7 ust. 8a u.p. określa termin 2 miesięcy do złożenia wniosku – a momentem początkowym biegu tego terminu jest dzień doręczenia informacji o wysokości zwaloryzowanej opłaty właścicielowi nieruchomości. Brak odesłania w art. 10 ust. 1 i ust. 2 u.p. do trybu postępowania zawartego w art. 7 ust. 8a u.p. nie oznacza, że w przypadku waloryzacji opłaty przekształceniowej wyłączony zostaje tryb załatwienia sprawy poprzez wydanie decyzji administracyjnej. Ustawodawca w przepisie art. 7 ust. 8a u.p. zastosował szeroką pod względem przedmiotowym kategorię "kwoty należnej do zapłaty", z której a priori nie można wykluczyć kwot należnych z tytułu opłaty przekształceniowej, której wysokość została zmieniona w wyniku waloryzacji. W przeciwnym razie nowy właściciel pozbawiony byłby możliwości kontroli prawidłowości waloryzacji opłaty przekształceniowej pod względem zgodności z zasadami, o których mowa w art. 5 u.g.n.

W wyrokach z dnia 7 marca 2024 r. sygn. II SA/Rz 1864/23 oraz z dnia 28 maja 2024 r. sygn. II SA/Rz 52/24 Sąd stwierdzając nieważność uchwały Rady Miejskiej w przedmiocie wyrażenia zgody na podwyższenie kapitału zakładowego Miejskiego Zakładu Komunalnego sp. z o.o. uznał, że na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a u.s.g. gmina jest uprawniona do określenia zasad - ogólnych reguł postępowania przy wnoszeniu, cofaniu i zbywaniu udziałów dla organu wykonawczego, ale nie jest uprawniona do określenia szczegółowych postanowień przewidzianych do konkretyzacji w umowie zawieranej przez gminę reprezentowaną przez jej organ wykonawczy, w tym wyrażania zgody na objęcie udziałów przez organ wykonawczy w drodze indywidualnych uchwał. Nie ulega przy tym wątpliwości, że rada może określić owe zasady również w stosunku do konkretnego podmiotu, nie może natomiast nakładać jakichkolwiek obowiązków, w tym związanych z obciążeniem finansowym nie mając do tego wyraźnej podstawy prawnej. Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (t.j. Dz.U. z 2021

r. poz. 679, dalej „u.g.k.”) do wnoszenia wkładów oraz obejmowania udziałów stosuje się przepisy Kodeksu spółek handlowych, ale również przepisy Kodeksu cywilnego, z zastrzeżeniem przepisów ustaw: o samorządzie gminnym, o samorządzie powiatowym, o samorządzie województwa oraz o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowniczych. Aktywa w postaci udziałów w spółce kapitałowej są składnikami majątkowymi gminy, wchodzącymi w skład mienia gminnego w rozumieniu art. 43 u.s.g., a zatem uregulowania zaskarżonej uchwały dotyczą sfery gospodarowania mieniem komunalnym. Samo gospodarowanie tym mieniem - w tym również objęcie udziałów - należy do kompetencji organu wykonawczego gminy (wójta, burmistrza, prezydenta miasta). Skoro przepis art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. g u.s.g. dokonują podziału kompetencji stanowiących dotyczących określania przez wójta zasad wnoszenia, cofania i zbywania udziałów i akcji to jakiegokolwiek od nich materialne odstępstwa muszą być traktowane, jako sprzeczne z zasadą podziału władz organów administracji publicznej na stanowiące i wykonawcze. Niedopuszczalne jest bowiem aby inny organ podejmował działania, do których nie został uprawniony. Organ stanowiący nie może podejmować rozstrzygnięć, które ustawowo zastrzeżone są do sfery wykonawczej, gdyż byłoby to naruszeniem konstytucyjnej zasady podziału organów gminy na stanowiące i wykonawcze.

18. Stosunki wodne

W kategorii spraw z zakresu stosunków wodnych na uwagę zasługują sprawy o sygnaturach: II SA/Rz 1043/23, II SA/Rz 1718/23, II SA/Rz 1724/23 oraz II SA/Rz 2021/23, na tle których Sąd badał prawidłowość określenia przez organy administracji publicznej wysokości opłaty zmiennej za wprowadzanie ścieków z przelewów burzowych do wód.

We wskazanych orzeczeniach Sąd uznał, że nieuprawnione było określenie przez organy tych opłat na podstawie wynikającego z pozwolenia wodnoprawnego, dopuszczalnego do zrzutu stężenia zanieczyszczeń w ściekach wprowadzanych do odbiornika w przypadku awarii urządzeń istotnych do realizacji pozwolenia wodnoprawnego. Taki sposób wyliczania tej opłaty wynikał z dotychczasowej praktyki, zaaprobowanej między innymi w nieprawomocnym wyroku tutejszego Sądu z dnia 15 lutego 2024 r. sygn. II SA/Rz 1593/23, w sytuacji braku złożenia przez

podmiot stosownego oświadczenia zawierającego dane odnośnie korzystania z usług wodnych lub braku podania wartości stężeń zanieczyszczeń wprowadzanych ze ściekami do wód powierzchniowych płynących przelewami burzowymi. Sąd zgodził się wówczas ze stanowiskiem organów, że w przypadku braku podania wyżej wymienionych danych właściwym i jedynym możliwym sposobem ustalenia opłaty zmiennej było oparcie jej wyliczenia na regulacjach zawartych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1311). Kwestia ta nie była bowiem dotychczas uregulowana w ustawie Prawo wodne.

W wymienionych na wstępie orzeczeniach, Sąd odstąpił od stanowiska wyrażonego w uzasadnieniu wyroku o sygn. II SA/Rz 1593/23. Kluczowe znaczenie w tym przypadku miała nowelizacja ustawy Prawo wodne, dokonana ustawą z dnia 13 lipca 2023 r. o rewitalizacji rzeki Odry (Dz. U. z 2023 r., poz. 1963), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2024 r., wprowadzając zasady obliczania opłat za wprowadzanie ścieków z przelewów burzowych. W uzasadnieniu do projektu ustawy nowelizującej podkreślono, że w dotychczasowym stanie prawnym brak było możliwości ustalania opłaty zmiennej za korzystanie z przelewów burzowych, zaś z uwagi na brak technicznej możliwości dokonania pomiarów jakości ścieków odzwierciedlających faktyczny ładunek ścieków wprowadzonego do odbiornika, ustawodawca dokonał powiązania opłaty zmiennej za wprowadzanie ścieków z przelewów burzowych z opłatą zmienną za wprowadzanie oczyszczonych ścieków należną za okres rozliczeniowy, w którym doszło do uruchomienia przelewu burzowego. Zgodnie z nowymi przepisami, opłata ta jest więc ryczałtowa i wynosi 10% opłaty zmiennej za wprowadzanie ścieków oczyszczonych za dany okres rozliczeniowy, w którym doszło do uruchomienia przelewu burzowego.

W związku z powyższym Sąd uznał, że wskazany wcześniej sposób wyliczenia opłaty zmiennej nie znajdował oparcia w obowiązujących na dzień wydania decyzji przepisach prawa, a naliczona przez organy opłata nie odzwierciedlała rzeczywistej ilości wprowadzonych przez stronę skarżącą ścieków, co jest istotą tego rodzaju opłaty.

19. Geodezja i kartografia

W tej kategorii spraw, podobnie jak w poprzednich latach, dominującym zagadnieniem był techniczno - deklarytoryjny charakter ewidencji gruntów i budynków. W omawianej grupie spraw przeważały sprawy dotyczące ewidencji gruntów i budynków oraz dotyczące rozgraniczenia nieruchomości. W zdecydowanej większości skargi i sprzeciwy oddalono.

Na uwagę zasługuje sprawa o sygn. II SA/Rz 1498/23, w której Sąd rozstrzygał w przedmiocie legalności decyzji organu administracji publicznej dotyczącej zmiany danych ewidencyjnych w operacie ewidencji gruntów i budynków – w tym przypadku zmiany klasyfikacji użytku gruntowego z „B” (tereny mieszkaniowe) na „Br” (grunt rolny zabudowany). Sąd uznał, że organ błędnie odmówił zmiany klasyfikacji działki, nie uwzględniając, że działka, na której skarżący wybudował nowy budynek mieszkalny i gospodarczy, spełniała warunki określone w przepisach, a jej użytkowanie było związane z prowadzonym przez niego gospodarstwem rolnym. Sąd podkreślił, że nie można wykluczyć powiązania nowo wybudowanej zabudowy z gospodarstwem rolnym, jeśli tworzą one zorganizowaną całość gospodarczą z innymi zabudowaniami gospodarczymi, nawet jeśli są rozproszone.

Sprawy dotyczące rozgraniczenia nieruchomości związane były z prawidłową interpretacją uchwały Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 grudnia 2006 r. I OPS 5/06, w której NSA stwierdził, że organ administracji publicznej orzekając o kosztach postępowania rozgraniczeniowego na podstawie art. 262 § 1 pkt 2 k.p.a., może obciążyć kosztami rozgraniczenia nieruchomości strony będące właścicielami sąsiadujących nieruchomości (art. 152 k.c.), a nie tylko stronę, która żądała wszczęcia postępowania.

Natomiast w sprawie o sygn. II SA/RZ 1737/23 Sąd wskazał, że w ww. uchwale NSA jedynie dopuścił możliwość obciążenia wszystkich właścicieli sąsiadujących nieruchomości kosztami postępowania w określonych okolicznościach, nie stwierdził jednak kategorycznie, że tego rodzaju rozstrzygnięcie zawsze musi zostać wydane, niezależnie od okoliczności faktycznych i prawnych danej sprawy. Sąd wskazał, że organy administracji rozdzielając koszty postępowania nie uwzględniły wszystkich okoliczności sprawy zakładając, że wszyscy właściciele nieruchomości powinni je ponieść, niezależnie od tego,

czy przebieg granicy był rzeczywiście sporny. Wskazano także, iż koszty postępowania powinny być rozdzielone na podstawie rzeczywistego stanu faktycznego i tego, czy dany właściciel miał interes prawny w rozgraniczeniu, oraz czy spór dotyczył konkretnej części granicy.

20.Ochrona środowiska

Przedmiotem skarg w tym przedmiocie były głównie decyzje dotyczące środowiskowych uwarunkowań zgody na realizację konkretnych przedsięwzięć i obowiązku przeprowadzenia oceny ich oddziaływania na środowisko, ale też kar za nielegalne usunięcie drzew, uchwały ustanawiające program ochrony środowiska czy zarządzenia pokontrolne Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Rozpatrując je Sąd posiłkował się wypracowanym w powyższych zakresach orzecznictwie sądowym, nie stwierdzając nowych kwestii wymagających wyjaśnienia.

21.Edukacja

W tej kategorii spraw najliczniejszą grupę stanowiły te dotyczące dyrektorów szkół. Odnotowano także sprawy z zakresu szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, kandydatów na studia i studentów oraz uczniów.

W grupie spraw dotyczących dyrektorów szkół na odnotowanie zasługuje sprawa II SA/Rz 1769/23 w której Sąd badał legalność zarządzenia Wójta w przedmiocie odwołania ze stanowiska dyrektora szkoły. W uzasadnieniu wyroku wskazano, że odwołanie z ww. stanowiska ma charakter kompetencji władczej przysługującej organowi na podstawie przepisów prawa administracyjnego. Mimo, że ma ono charakter personalny, to nie jest aktem prywatnoprawnym, gdyż obsada stanowiska dyrektora jest formą zarządzania szkołą publiczną, co wchodzi w zakres administracji publicznej. Wprawdzie akt odwołania dyrektora wywołuje skutki w sferze prawa pracy, jednak okoliczność ta ma takie następstwo, że odwołany dyrektor może kwestionować sam akt odwołania (zarządzenie organu gminy) przed sądem administracyjnym, natomiast własnego interesu w sferze skutków, jakie ów akt wywołuje w zakresie praw pracowniczych może dochodzić przed sądem pracy.

Podzielono prezentowane w orzecznictwie sądów administracyjnych stanowisko, że powołanie i odwołanie stanowi czynność z zakresu administracji publicznej, która podlega kontroli sądów administracyjnych. Wskazano, że praktyka wyraźnie doprowadziła do kształtowania się dualnego i równoległego poddawania tych aktów ocenie pod względem legalności w postępowaniu administracyjnym i w postępowaniu przed sądem pracy. Akt ten ma charakter administracyjnoprawny i zindywidualizowany. W rozpoznawanej sprawie na mocy kontrolowanego zarządzenia Wójt, powołując się na art. 66 ust. 1 pkt 2 u.p.o., odwołał skarżącą ze stanowiska dyrektora szkoły bez wypowiedzenia uznając, że zaistniał przypadek szczególnie uzasadniony. Jako powód odwołania organ wskazał na rażące naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych polegających na samowolnym opuszczeniu stanowiska pracy we wskazanych w zarządzeniu dniach, tj. bez uprzedniego zezwolenia organu prowadzącego na pobranie urlopu. Kolejnym zarzutem był brak przygotowania aneksu do arkusza organizacji pracy szkoły (pomimo trzykrotnego wezwania pod warunkiem udzielenia urlopu wypoczynkowego), uwzględniającego wniesione przez organ prowadzący zastrzeżenia. Ponadto dotychczasowy dyrektor szkoły nie uznawał zwierzchnictwa organu prowadzącego, jak i nie wykazywał należytego szacunku w stosunku do ww. organu. Powyższe uchybienia, według organu prowadzącego szkołę, skutkowały zagrożeniem dla interesu publicznego i dalszego prawidłowego funkcjonowania szkoły.

Zdaniem orzekającego Sądu wskazane powody odwołania ze stanowiska dyrektora szkoły nie stanowią „przypadków szczególnie uzasadnionych” oraz istotnie naruszają dyspozycję art. 66 ust. 1 pkt 2 u.p.o. Zaniechanie sporządzenia przez dotychczasową dyrektor aneksu do arkusza organizacyjnego na rok szkolny nie wpisuje się w ramy szczególnie uzasadnionych przesłanek. Z przepisów u.p.o. nie wynika, aby w ramach wykonywania nadzoru nad działalnością w zakresie spraw finansowych i administracyjnych organ prowadzący szkołę był upoważniony do wskazywania sposobu wypełniania arkuszy organizacyjnych oraz ujednolicania informacji dla poszczególnych dyrektorów placówek oświatowych. Ustalenie wiążących wytycznych, poprzez określenie sposobu sporządzania arkuszy organizacyjnych wkracza w zakres ustawowych zadań realizowanych przez kierujących nimi dyrektorów. Sąd stwierdził, że skoro nakładanie przez organ prowadzący na dyrektora szkoły obowiązku sporządzenia aneksu do arkusza

organizacji szkoły pozbawione było podstawy prawnej i stanowiło nieuprawnioną ingerencję, to nie ma miejsca niewłaściwe wypełnianie obowiązków przez dyrektora szkoły, polegające na braku sporządzenia tego aneksu. Sąd stanął także na stanowisku, że wykorzystanie przez dotychczasowego dyrektora szkoły urlopu bez uzgodnienia z Wójtem stanowi konsekwencję nieuprawnionego żądania poprawienia arkusza organizacji pracy „pod rygorem” nieudzielenia urlopu oraz konfliktu pomiędzy ww. podmiotami (zachodzi skutek przyczynowo-skutkowy). Tymczasem jak wskazał Sąd przyczyna odwołania w trybie art. 66 ust. 1 pkt 2 u.p.o. powinna mieć charakter nagły a jej wystąpienie powinno uniemożliwić dalsze sprawowanie funkcji dyrektora. Nie mogą stanowić przyczyny odwołania w tym trybie zdarzenia, czy też suma zdarzeń, które miały miejsce w przeszłości. W analizowanej sprawie taka sytuacja zachodziła w dłuższej sekwencji czasowej, gdzie miało miejsce kilka incydentów. Jak stwierdził Sąd odmienna koncepcja prowadzenia placówki oświatowej, czy też konflikt z organem prowadzącym szkołę lub współpracownikami nie mieszczą się w pojęciu szczególnie uzasadnionych przypadków i nie uzasadniają odwołania dyrektora szkoły w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia. Zdaniem Sądu odwołanie ze stanowiska dyrektora szkoły nastąpiło z naruszeniem art. 66 ust. 1 pkt 2 u.p.o., co skutkowało stwierdzeniem nieważności zarządzenia.

W sprawach II SA/Rz 1849/23 i II SA/Rz 462/24, w których przedmiotem kontroli uczyniono akt dotyczący odmowy zwrotu kosztów dowozu dziecka do szkoły/przedszkola, Składy orzekające uwzględniając złożone skargi, zarzuciły brak dokonania wnikliwej oceny zaleceń zawartych w wydanym względem dziecka orzeczeniu oraz brak dokonania konfrontacji warunków jakie jest w stanie zapewnić sugerowana przez organ placówka z warunkami zapewnionymi przez placówkę, do której uczęszcza dziecko. Sąd wskazał, że organy odstąpiły od analizy indywidualnego przypadku niepełnosprawnego dziecka, co uzasadniało uchylenie zaskarżonych aktów. Nie zawsze wykazanie, że w placówce zatrudnione są osoby z odpowiednimi kwalifikacjami będzie stanowiło gwarancję realizacji tego celu. Wpływ na taką ocenę może mieć także liczba dzieci z podobnymi zaburzeniami w placówce, czy ilość zatrudnionych w niej nauczycieli specjalistów. „Najbliższą” szkołą, przedszkolem, ośrodkiem (o jakich mowa w art. 32 ust. 6 u.p.o.) będzie tylko taka szkoła, przedszkole i ośrodek, które pozwalają jak najpełniej realizować zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego lub w orzeczeniu o niepełnosprawności dziecka. Nie musi to być szkoła najbliższa

w rozumieniu faktycznej odległości od miejsca zamieszkania dziecka. Szkoła bliższa geograficznie, lecz w mniejszym stopniu pozwalająca urzeczywistnić wspomniane zalecenia, nie będzie szkołą najbliższą w rozumieniu ww. przepisu.

W sprawie II SA/Rz 1615/23 Sąd odrzucając skargę, na podstawie art. 58 § 1 pkt 5a p.p.s.a. na uchwałę, którą Rada Miejska ustalała plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę uznał, że skarżąca jako radna Rady Miejskiej (organu który uchwalił zaskarżany akt) nie jest uprawniona do wniesienia skargi, nie ma bowiem własnego interesu prawnego. Pełnienie mandatu radnego nie stanowi samoistnej podstawy do zaskarżania uchwał organów jednostki samorządu terytorialnego (wyjątkiem jest sytuacja, gdy zaskarżona uchwała dotyczy radnego „osobiście” w aspekcie organizacyjnym).

22.Zagospodarowanie przestrzenne

Niezmiennie już od lat najliczniejszymi w tej grupie spraw były sprawy dotyczące ustalenia warunków zabudowy terenu. Niemalą liczbę skarg stanowią skargi dotyczące warunków zabudowy dla budynków wielorodzinnych, budynków w zabudowie szeregowej oraz budynków jednorodzinnych zgrupowanych na jednym obszarze.

Nowy przedmiot sporu, jaki pojawił się w tej kategorii spraw dotyczył oceny lokalizowania inwestycji na gruntach rolnych klasy I-III (które stosownie do zapisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych – dalej: u.o.g.r., są pod szczególną ochroną), w kontekście nowelizacji przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2021 r., poz. 741, dalej: u.p.z.p.) ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023, poz.1688, dalej: ustawa zmieniająca), która weszła w życie 24 września 2023 r. Problem ten powstał w sprawy o sygn. II SA/Rz 491/24, II SA/Rz 680/24.

W stanie prawnym obowiązującym do 24 września 2023 r., art. 7 ust. 2a u.o.g.r. stanowił, że nie wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III, jeżeli grunty te spełniają łącznie następujące warunki (...).

Zgodnie zaś z aktualnym brzmieniem omawianego przepisu nie wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III położonych na obszarze uzupełnienia zabudowy w rozumieniu przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W obu wskazanych sprawach Sąd stwierdził, że z uwagi na datę złożenia przez inwestora wniosku o ustalenie warunków zabudowy (przed 24 września 2023 r.) oraz niezakończenie sprawy decyzją ostateczną do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, zgodnie z art. 59 ust. 1 tej ustawy, zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 września 2024 r. Tej treści norma prawna, przy braku przepisu przejściowego odnośnie do stosowania znowelizowanego art. 7 ust. 2a u.o.g.r. bezsprzecznie upoważnia do postawienia tezy, że przepis ten w nowym brzmieniu nie ma zastosowania do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej, tj. do spraw wszczętych przed dniem 24 września 2023 r.

Tym samym w sprawach tych nie stosuje się m.in. przepisu art. 61 ust. 1 pkt 1a u.p.z.p., który wśród wymogów ustalenia decyzji o warunkach zabudowy wskazuje warunek, że teren (inwestycji) jest położony na obszarze uzupełnienia zabudowy.

23.Rolnictwo i leśnictwo

W opisywanej kategorii spraw zdecydowaną większość stanowiły sprawy z podkategorii „scalenie i wymiana gruntów”.

Sąd wyrokiem z dnia 31 marca 2024 r. sygn. II SA/Rz 1777/23 oddalił skargę na decyzję wydaną w przedmiocie odmowy wyrażenia zgody na dokonanie zmiany lasu na użytek rolny. Sąd uznał, że użyte w art. 13 ust. 2 u.o.l. sformułowanie "zmiana lasu na użytek rolny jest dopuszczalna" wskazuje, że rozstrzygnięcie w tym przedmiocie zapada w ramach tzw. uznania administracyjnego, które daje organowi pewną swobodę (ale nie dowolność) przy podejmowaniu decyzji. W takiej sytuacji organ powinien dokonać starannej oceny materiału dowodowego i szczegółowo wyważyć potrzeby właściciela lasu w kontekście oceny, czy mają one charakter

szczególne uzasadnionych, przemawiających za zmianą jego przeznaczenia. Uszczuplenie powierzchni leśnej jest bowiem wyjątkiem od zasady jej utrzymywania, a nawet zwiększania i powinno być stosowane tylko po dogłębnej analizie przesłanek wynikających z powołanej regulacji. W powyższym kontekście Sąd przyznał rację organom, które jako przesądzające potraktowały uwzględniony przez organy fakt, że skarżący na podstawie uprzednio wydanej decyzji uzyskali już zezwolenie na zmianę lasu na użytek rolny na części innej działki z przeznaczeniem na założenie uprawy owoców sadowniczych. Nieskorzystanie z tej możliwości oraz ustalenie w toku postępowania, że teren jest porośnięty roślinnością trawiastą, w ocenie Sądu, postawiło pod znakiem zapytania wiarygodność argumentacji podniesionej przez skarżących na poparcie wniosku w rozpatrywanej sprawie, kładącej nacisk na potrzebę wsparcia domowego budżetu poprzez rozszerzenie produkcji rolnej.

Uchylając wyrokiem z dnia 2 października 2024 r. sygn. II SA/Rz 718/24 postanowienie powiatowego i wojewódzkiego lekarza weterynarii w przedmiocie nałożenia grzywny w celu przymuszenia i umarzając postępowanie egzekucyjne w zakresie wykonania czynności określonych w tytule wykonawczym mających na celu spełnienie wymagań prawa żywnościowego, Sąd wskazał, że organy nakładają na stronę skarżącą grzywnę w celu przymuszenia niezgodnie z prawem przyjęły jej następstwo prawne w rozumieniu art. 30 § 4 k.p.a. oraz art. 28a u.p.e.a. Przepis art. 28a u.p.e.a. nie reguluje kwestii podstaw przejścia egzekwowanego obowiązku na inną osobę, lecz wprowadza możliwość kontynuowania postępowania egzekucyjnego w stosunku do innej osoby niż ta, przeciwko której wystawiony został tytuł wykonawczy, jeżeli na tę inną osobę, jako następcę prawnego zobowiązanego, w toku postępowania egzekucyjnego, przeszedł obowiązek objęty tytułem wykonawczym. Do następstwa prawnego dochodzi wówczas gdy następuje przekształcenie dotychczasowego podmiotu w inny lub gdy następuje zmiana prawa własności do rzeczy. Umowa dzierżawy zorganizowanej części przedsiębiorstwa w postaci zakładu, w skład którego wchodzi nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną umożliwiającą prowadzenie działalności w zakresie objętym działalnością podmiotu, na który wystawiono tytuł wykonawczy, nie przenosi prawa własności do rzeczy, w tym przypadku do zorganizowanej części tego przedsiębiorstwa będącego w upadłości, zatem nie mogła przenosić obowiązków tytułem wykonawczym z właściciela rzeczy na dzierżawcę Zakładu – stronę skarżącą. Umowa dzierżawy przewiduje wyłącznie prawo do korzystania z rzeczy oraz pobierania z niej pożytków.

Ponieważ Zakład nie stanowi własności strony skarżącej, nie może być ona adresatem obowiązków wynikających z ostatecznej decyzji organów weterynarii skierowanej do wdzierzawiającego podmiotu. Brak jest również przepisów, na mocy których obowiązki wynikające z decyzji właściwego powiatowego lekarza weterynarii przechodzą z mocy prawa lub na skutek działań organu administracji, na rzecz podmiotu dzierżawiącego część przedsiębiorstwa od zobowiązanego do wykonania tej decyzji.

Wyrokiem z dnia 15 maja 2024 r. sygn. II SA/Rz 2044/23 Sąd uchylił uchwały Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego (ZO PZŁ) i Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego (ZG PZŁ) w przedmiocie nałożenia na skarżącego kary porządkowej zawieszenia w prawach do polowania w następstwie uznania dokonanego przezeń odstrzału za naruszający zasady selekcji osobniczej. Sąd za trafny uznał argument skarżącego o niezwiązaniu organów orzekających w sprawie opinią/sprawozdaniem Komisji ds. oceny prawidłowości odstrzału działającą przy ZO PZŁ, która to opinia stała się podstawą podjęcia uchwał i kluczowym dowodem w sprawie. Sąd przyznał rację skarżącemu, że opinia Komisji nie stanowi opinii w rozumieniu art. 106 k.p.a. i nie wiązała organów orzekających, a Komisja nie jest organem współdziałającym w rozumieniu art. 106 k.p.a. Opinia Komisji nie posiada również statusu dowodu z opinii biegłego, którym organ byłby związany co do meritum sprawy. Opinia Komisji stanowiła w rozpatrywanej sprawie jeden ze środków dowodowych, jakie miał do dyspozycji organ rozpoznający sprawę, który prowadząc postępowanie zobowiązany był kierować się brzmieniem art. 75 § 1 k.p.a. i jako dowód dopuścić wszystko co mogło przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, w szczególności mogły to być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny.

24. Wywłaszczenia

W opisywanej kategorii spraw zdecydowana większość rozpoznanych prawomocnie skarg należała do podkategorii: Wywłaszczenie nieruchomości i odszkodowanie, w tym wywłaszczenie gruntów od autostradę, 3 skargi należały do podkategorii: Zajęcie nieruchomości i wejście na nieruchomość, w tym pod autostradę oraz Zwrot wywłaszczonej nieruchomości i rozliczenia z tym związane

oraz po jednej skardze należało do podkategorii: Ustalenie odszkodowania za zajęcie nieruchomości oraz Inne.

W wyroku z dnia 5 kwietnia 2024 r. sygn. II SA/Rz 1786/23 Sąd wyraził pogląd, że jeżeli uchylenie i nowe rozstrzygnięcie w zakresie uchylonym przez organ odwoławczy dotyczy tylko części decyzji organu pierwszej instancji, to konieczne jest również orzeczenie co do pozostałej – nieuchylonej części decyzji – zwłaszcza, gdy odwołanie dotyczy całej decyzji (bowiem decyzja organu odwoławczego musi być zgodna z zakresem odwołania i rozstrzygać o całości sprawy). Takie podejście pozwala na uniknięcie wątpliwości co do treści rozstrzygnięć administracyjnych. Według WSA, na omawiany problem należy spojrzeć w ujęciu systemowym, a niewystarczające jest dokonanie wykładni językowej art. 138 § 1 pkt 2 k.p.a.

W wyroku z dnia 27 sierpnia 2024 r. sygn. II SA/Rz 575/24 Sąd oddalił skargę Gminy kwestionującej brak oznaczenia w decyzji wydanej w przedmiocie zwrotu wywłaszczonej nieruchomości sumy pieniężnej, do której następuje zabezpieczenie. Sąd wskazał, że wymienione w zaskarżonej decyzji odsetki jako ewentualne wierzytelności Gminy wobec beneficjentki zwrotu są jedynymi, w świetle u.g.n., świadczeniami dodatkowymi, o jakich organ właściwy w sprawie zwrotu nieruchomości może orzec w swym rozstrzygnięciu. Z zestawienia art. 69 u.k.w.h. stanowiącego, że hipoteka zabezpiecza mieszczące się w sumie hipoteki roszczenia o odsetki oraz o przyznane koszty postępowania, jak również inne roszczenia o świadczenia uboczne, jeżeli zostały wymienione w dokumencie stanowiącym podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej - z art. 141 ust. 2 u.g.n., który przewiduje, że wierzytelności z tytułu odszkodowania za zwrot mogą być zabezpieczone hipoteką - wynika, że hipoteka zabezpiecza także te należności, a nie tylko sumę odszkodowania za zwrot. Tym samym będą się one zaliczać do sumy hipotecznej o jakiej mowa w art. 69 u.k.w.h. Kwota odsetek nie może być podana w decyzji w sposób ścisły w decyzji zwrotowej jak kwota wierzytelności w postaci zwaloryzowanej kwoty odszkodowania do zwrotu, skoro odsetki mogą być naliczane dopiero w momencie, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego – art. 481 k.c i wynikają one ze zdarzeń, które mogą nastąpić dopiero w przyszłości. Dopiero z chwilą wykonalności decyzji powstaje po stronie podmiotu uprzednio wywłaszczonego obowiązek zapłaty wierzytelności w postaci zwaloryzowanego odszkodowania, a gdy nie zostanie on wykonany w terminie, prawo wierzyciela do żądania odsetek za opóźnienie. Z tym samym powodów u.g.n.

nie pozwala na tzw. zwyczajowe określenie dodatkowych należności, o których mowa w art. 69 u.k.w.h. jak sugeruje do treść skargi Gminy. Regulacje u.g.n. nie wskazują w swej treści na żadne dodatkowe poza wierzytelnością oraz odsetkami świadczenia dodatkowe, które to miałyby zostać wymienione w rozstrzygnięciu decyzji zwrotowej. Organ wydając decyzję zwrotową może rozstrzygać jedynie o takich świadczeniach podlegających zabezpieczeniu o jakich mowa w przepisach u.g.n.

W wyroku z dnia 27 lutego 2024 r. sygn. II SA/Rz 307/23 Sąd uchylił decyzje organów I i II instancji wydane w przedmiocie ustalenia odszkodowania z tytułu ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości (art. 128 ust. 4 u.g.n. w zw. z art. 124 u.g.n.). Sąd wyjaśnił, że zdarzeniami będącymi źródłem szkody są faktyczne zakładanie i przeprowadzanie ciągów, przewodów i urządzeń, przy czym za skutki tych zdarzeń właścicielowi nieruchomości służą dwa rodzaje roszczeń: za szkody, jeżeli takie na nieruchomości powstaną oraz za zmniejszenie wartości nieruchomości. Czynniki, jakie należy wziąć pod uwagę przy określaniu wysokości tego rodzaju odszkodowania określa przepis § 43 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 555, dalej "rozporządzenie") i są to: 1) zmiana warunków korzystania z nieruchomości; 2) zmiana przydatności użytkowej nieruchomości; 3) trwałe ograniczenie w sposobie korzystania z nieruchomości; 4) skutki spowodowane obowiązkiem udostępnienia nieruchomości w celu wykonania czynności związanych z konserwacją oraz usuwaniem awarii ciągów, przewodów i urządzeń, o których mowa w art. 124 ust. 1 ustawy.

W rozpatrywanej sprawie rzeczoznawca ustalając wartość odszkodowania nie odwołał się do czynników wskazanych w § 43 ust. 3 rozporządzenia, lecz przedstawił trzy inne, niewymienione w tym przepisie, które zostały określone w sposób ogólnikowy: 1) obniżenie wartości nieruchomości - funkcja rodzaju urządzenia i wielkości obszaru oddziaływania urządzeń, 2) negatywne skutki związane ze współkorzystaniem z pasa eksploatacyjnego przez przedsiębiorstwie przesyłowe, 3) inne czynniki mające wpływ na obniżenie wartości nieruchomości. Sąd wskazał, że ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości nie wiąże się z uprawnieniem po stronie przedsiębiorstwa przesyłowego do współkorzystania z nieruchomości w ramach pasa eksploatacyjnego, bowiem tego rodzaju uprawnienie

przedsiębiorstwo przesyłowe może nabyć w ramach służebności przesyłu, natomiast odszkodowanie na skutek prawnej lokalizacji przewodów, czy też urządzeń przesyłowych stanowi przedmiot odrębnej instytucji prawnej, przewidzianej w art. 36 u.p.z.p. Rozszerzanie odszkodowania, poza zakres wyznaczony przez art. 128 ust. 4 u.g.n. w zw. z § 43 rozporządzenia świadczy o sporządzeniu operatu z naruszeniem § 43 ust. 3 rozporządzenia i w rezultacie prowadzi do wniosku, że dowód ten nie mógł być podstawą ustaleń co do wysokości odszkodowania, przysługującego na podstawie art. 128 ust. 4 u.g.n.

25.Zatrudnienie, bezrobocie, stosunki pracy, stosunki służbowe

Interesującą kwestią zajmował się Sąd w sprawie sygn. II SA/Rz 637/24, w której kontrolował decyzję Wojewody utrzymującą w mocy decyzję Starosty, która uchylała w całości wcześniejszą swoją decyzję o utracie przez skarżącą statusu osoby bezrobotnej z określonym dniem (z powodu złożenia wniosku o pozbawienie tego statusu) i orzekała o utracie przez skarżącą takiego statusu z innym dniem (z powodu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników jako małżonek rolnika od gospodarstwa rolnego powyżej 2 ha przeliczeniowe). Sąd podzielił stanowisko organów o konieczności wznowienia postępowania w obliczu ujawnienia się nowych faktów i dowodów, a także w przedmiocie pozbawienia skarżącej statusu osoby bezrobotnej na podstawie prawnej powołanej w zaskarżonej decyzji. Wyraził jednak pogląd, że pozbawienie przedmiotowego statusu powinno być skorelowane w czasie z okresem występowania materialnoprawnej przesłanki tego orzeczenia i nie może wykraczać poza ten okres. Skarżąca zawnioskowała bowiem w postępowaniu odwoławczym o niepozbawianie jej statusu bezrobotnej za czas kiedy wielkość gospodarstwa rolnego wynosiła poniżej 2 ha. Sąd nie podzielił oceny Wojewody co do tego, że w obowiązującym systemie prawnym nie ma możliwości uwzględnienia takiego wniosku. Wyraził pogląd, że przepisy proceduralne muszą być tak wykładane, aby służyć urzeczywistnieniu norm prawa materialnego, a nie powodować przeciwne skutki, nie przewidziane przez ustawodawcę. Dlatego też sama zasada ponownej rejestracji na wniosek nie może stanowić uzasadnienia dla uchylenia skarżącej statusu osoby bezrobotnej za czas kiedy spełniała ona materialnoprawne przesłanki do przyznania jej tego statusu, a żadna inna norma prawa materialnego nie pozbawiła jej tego statusu, zwłaszcza w sytuacji gdy

faktyczny stan sprawy jest organowi szczegółowo znany i nie wymaga inicjatywy strony w celu wykazania spełnienia określonych przesłanek. Sąd podniósł, że art. 151 K.p.a. stanowi podstawę do takiego przekształcenia istniejącego już stosunku prawnego, wynikającego z treści uprzednio wydanej decyzji, który będzie zgodny z prawem oraz odpowiadający stanowi faktycznemu i prawnemu sprawy, istniejącemu, ale ujawnionemu po dacie wydania decyzji. W sytuacji bowiem, gdy w postępowaniu zachodzi przesłanka wznowieniowa w postaci ujawnienia się nowych, nieznanymi wcześniej, faktów i dowodów, organ wydając decyzję w wyniku wznowienia postępowania, na mocy art. 151 §1 pkt 2 K.p.a. uchyla decyzję dotychczasową, gdy stwierdzi istnienie podstawy do jej uchylenia i wydaje nową decyzję rozstrzygającą o istocie sprawy. W tak opisanym zakresie kompetencji organu mieści się upoważnienie do uchylenia decyzji dotychczasowej jedynie w części, co do której organ stwierdził istnienie podstaw do jej uchylenia, przy pozostawieniu w mocy pozostałej - niewadliwej części decyzji. Celem tego jest bowiem to, aby w wyniku przeprowadzonego postępowania wznowieniowego skarżąca nie utraciła więcej praw aniżeli jej przysługiwało z mocy ustawy. Postępowanie wznowieniowe służy bowiem naprawianiu błędów zaistniałych w toku pierwotnie prowadzonego postępowania, a nie wymierzaniu stronom sankcji.

26. Choroby zawodowe i nadzór sanitarny

W opisywanej kategorii spraw rozpoznano merytorycznie tylko jedną skargę na decyzję wydaną w przedmiocie choroby zawodowej, przy czym wyrok nie jest prawomocny. Pozostałe sprawy dotyczyły skarg na decyzje wydane w obrębie symbolu obejmującego nadzór sanitarny, przy czym w jednej sprawie skargę oddalono, w jednej uwzględniono sprzeciw i w czterech sprawach uwzględniono skargi.

W trzech sprawach WSA wyrokami z dnia 9 października 2024 r. sygn. II SA/Rz 797/24 oraz z dnia 5 listopada 2024 r. sygn. II SA/Rz 757/24 i sygn. II SA/Rz 758/24 uchylił decyzje organów I i II instancji w sprawach ze skarg tej samej Spółki, względem której wydano nakaz wstrzymania wprowadzania produktu do obrotu - żywności specjalnego przeznaczenia medycznego lub suplementu diety. Powodem uchylenia decyzji było stwierdzenie, że organy I i II instancji nie podały za interpretacją i wykładnią wytyczoną przez orzekający uprzednio w sprawach NSA.

Z wykładni tej wynikało, że zawarty w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r. poz. 1448, zwanej dalej „u.b.ż.ż”) zwrot „niespełniający wymagań” odnoszący się do środka spożywczego znajdującego się w obrocie, odwołuje się nie do stanu podejrzenia niedochowania określonych prawem standardów lecz do stanu potwierzonego braku spełnienia przez kwestionowany środek wymagań zawartych w regulacjach prawa żywnościowego, w efekcie czego jego stosowanie wiąże się z ryzykiem niebezpieczeństwa dla zdrowia i życia człowieka. Miarodajnym materiałem dowodowym dla ustalenia, czy przedmiotowy środek nie spełnia wymagań były ustanowione na drodze naukowej oceny ryzyka dookreślone w oparciu o powszechnie przyjęte dane naukowe, uwzględniające różne stopnie wrażliwości różnych grup konsumenckich przedłożone przez stronę, uzasadniające bezpieczeństwo i kwalifikację jej produktu. Dowody te, przedstawione przez kontrolowaną Spółkę, zostały błędnie uznane przez organy za pozbawione dla sprawy znaczenia. Nieprawidłowe było również stanowisko organów, że fakt prowadzenia przez uprawniony podmiot postępowania i jego niezakończenie oraz pozostawanie produktu w obrocie stanowią wystarczającą przesłankę wydania decyzji o wstrzymaniu wprowadzania produktu do obrotu.

27.Sprawy mieszkaniowe

W kategorii spraw mieszkaniowych nie ujawniło się zagadnienie prawne o kluczowym znaczeniu dla judykatury. Nie stwierdzono również, aby jakakolwiek sprawa z tej kategorii wzbudziła szczególne zainteresowanie społeczne lub medialne.

28.Pomoc społeczna

Analogicznie do lat poprzednich, sprawy z zakresu pomocy społecznej stanowiły znaczną część spraw zarejestrowanych w Wydziale II. W roku 2024 prawomocnie rozstrzygnięto 4 sprawy o symbolu 6321 (zasiłki stałe), 19 spraw o symbolu 6322 (usługi opiekuńcze), nie odnotowano żadnej sprawy o symbolu 6323 (zezwolenie lub cofnięcie zezwolenia na prowadzenie domu pomocy społecznej),

rozpoznano jedną sprawę o symbolu 6324 (rodzina zastępcza, pomoc na usamodzielnienie się wychowanka rodziny zastępczej), rozstrzygnięto 231 spraw o symbolu 6329 (inne o symbolu podstawowym 632).

Większość spraw z zakresu pomocy społecznej dotyczyła świadczenia pielęgnacyjnego (w roku 2024 rozpoznano 175 takich spraw). W tym kontekście nie sposób pominąć kwestii wejścia w życie ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym. Przepisy powyższej ustawy zmodyfikowały przesłanki przyznawania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, eliminując z grona uprawnionych opiekunów, którzy sprawują opiekę nad osobami niepełnosprawnymi w wieku powyżej 18 roku życia. Z ustawy o świadczeniach rodzinnych usunięto również warunek rezygnacji bądź niepodejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przez opiekuna sprawującego opiekę nad osobą niepełnosprawną, jako przesłankę przyznania opiekunowi prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Wejście w życie ustawy o świadczeniu wspierającym (które nastąpiło w dniu 1 stycznia 2024 roku) miało przemożny wpływ również na orzecznictwo WSA w Rzeszowie. Istotnym problemem, który ujawnił się przy okazji rozstrzygania spraw z powyższego zakresu było stosowanie przepisów intertemporalnych, zawartych w wyżej wskazanym akcie prawnym. Znaczna ilość spraw z zakresu świadczenia pielęgnacyjnego odnosiła się do kwestii zaktualizowania się przesłanek do przyznania prawa do świadczenia przed lub po 31 grudnia 2023 roku. Większość skarg na decyzje w przedmiocie odmowy przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego została przez WSA w Rzeszowie oddalona (uwzględniono jedynie 42 skargi).

Istotnym zagadnieniem w kontekście przyznania bądź odmowy przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego był charakter opieki sprawowanej przez opiekuna na rzecz niepełnosprawnego członka rodziny. Biorąc pod uwagę ten aspekt w wyrokach WSA w Rzeszowie zarysował się pogląd, zgodnie z którym podopieczny wcale nie musi być osobą leżącą, niezdolną do wykonywania jakichkolwiek czynności samoobsługowych, aby opiekun mógł nabyć prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Taki kierunek orzeczniczy przyjął tutaj Sąd w wyroku z dnia 17 lipca 2024 r. sygn. akt II SA/Rz 217/24, w którym wprost stwierdzono, iż „Sam fakt, że żona skarżącego nie jest chorą przebywająca cały czas w pozycji leżącej, przyjmuje posiłki doustnie czy też nie używa pampersów, nie przesądza o wymiarze opieki i jej intensywności. Opieka, o jakiej mowa w art. 17 ust. 1 u.ś.r., nie dotyczy wyłącznie niezdolnej do samodzielnej egzystencji osoby leżącej. Dla uznania opieki za spełniającą

kryteria, o jakich mowa w art. 17 ust. 1 u.ś.r. istotny jest jej charakter, niezbędność oraz adekwatność do stanu zdrowia i niepełnosprawności osoby jej wymagającej, które z uwagi na swą intensywność wykluczają podjęcie przez opiekuna zajęcia zarobkowego (bądź zmuszają go do rezygnacji z niego). W tym znaczeniu opieka lub pomoc musi być tyle absorbująca czasowo w sensie krótkoterminowym (dobowym) jak i długoterminowym (miesiące, lat), że podejmowane w ich ramach czynności warunkują egzystowanie osoby wymagającej opieki w warunkach odpowiadających godności człowieka, a jednocześnie ich wykonywanie bezwzględnie stoi na przeszkodzie wykonywaniu przez opiekuna pracy zarobkowej (bądź wymusza na nim rezygnację z takiej pracy). Stała opieka powinna być rozumiana również jako pozostawanie przez opiekuna w ciągłej dyspozycji swego podopiecznego, przez co należy rozumieć także sytuację, w której oprócz sprawowania faktycznych czynności opiekuńczych, wykazuje on realną gotowość niesienia pomocy zarówno w dzień jak i w nocy”.

Taki kierunek w orzecznictwie WSA w Rzeszowie znajduje potwierdzenie również w judykacie z dnia 22 maja 2024 roku sygn. akt II SA/Rz 302/24, w którym stwierdzono, iż „opieka, o jakiej mowa w art. 17 ust. 1 u.ś.r., nie dotyczy wyłącznie niezdolnej do samodzielnej egzystencji osoby leżącej. Za niezdolne do samodzielnej egzystencji z mocy ustawy uznano także osoby cierpiące na schorzenia nieskutkujące brakiem możliwości poruszania się, a konieczność sprawowania nad nimi stałej lub długotrwałej opieki oceniać należy w świetle rodzaju schorzeń oraz sprawności psychofizycznej danej osoby. Pamiętać należy, że rezygnacja z zatrudnienia, czy też intencjonalne niepodejmowanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z opieką nad osobą potrzebującą oznacza całkowite poświęcenie się na rzecz drugiej osoby, co stanowi wielokrotnie o poświęceniu fizycznym oraz psychicznym. Okoliczności powyższe muszą niewątpliwie być uwzględniane również w sytuacji przyznawania świadczeń pielęgnacyjnych”.

29. Ubezpieczenie społeczne

W kategorii sprawozdawczej nie stwierdzono prawomocnych orzeczeń, w których wystąpiły nowe (tj. nie występujące w okresach sprawozdawczych dotyczących 2023 r. i lat wcześniejszych) istotne zagadnienia prawne.

30.Kombatanci

Podobnie jak w latach ubiegłych wpływ skarg w tej kategorii spraw był niewielki. W bieżącym roku sprawozdawczym Sąd rozpoznał siedem skarg dotyczących powyższej problematyki, z czego dwie sprawy dotyczyły zagadnień ściśle procesowych. W żadnej z tych spraw skarga nie została uwzględniona. Nie ujawniły się również nowe, istotne zagadnienia, wymagające szerszego omówienia.

31.Egzekucja należności niepieniężnych

Na uwagę zasługuje sprawa sygn. II SA/Rz 718/24, w której uchylono postanowienie Podkarpackiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Krośnie oraz poprzedzające je postanowienie organu I instancji o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia do wykonania określonego obowiązku i umorzono postępowanie egzekucyjne. Sąd zajmował się sporem o to, czy skarżąca spółka – jako dzierżawca zorganizowanej części przedsiębiorstwa – jest podmiotem zobowiązanym do wykonania decyzji Powiatowego Lekarza Weterynarii w Rzeszowie z 3 kwietnia 2023 r. nakładającej na wydzierżawiającego obowiązek zapewnienia wyszczególnionych wymagań prawa żywnościowego, a co za tym idzie, czy można na nią nałożyć grzywnę w celu przymuszenia w związku z niewykonaniem tego obowiązku. Sąd nie podzielił stanowiska organów, że skarżąca jest na mocy sukcesji administracyjnej zobowiązana do zastosowania się do wskazanej decyzji. Podkreślił, że z sukcesją w prawie administracyjnym mamy do czynienia wtedy, gdy konkretne rozwiązanie normy prawnej przewiduje następstwo prawne i zmianę podmiotową dysponenta uprawnień i obowiązków wraz ze wszystkimi tego konsekwencjami. Wobec braku ogólnych zasad dotyczących praw i obowiązków w przypadku następstwa prawnego o charakterze publicznoprawnym oraz bezwzględного charakteru norm administracyjnoprawnych uznać należy, że następstwo prawne w tej sferze ma miejsce jedynie wówczas, gdy zostało wyraźnie przewidziane w ustawie w sytuacjach szczególnych. Dlatego też do następstwa rozumianego jako przejście praw i obowiązków na inny podmiot nie może dojść bez wyraźnego przepisu ustawy bądź też bez wydania w oparciu o regulację prawną aktu administracyjnego.

W rozpoznawanej sprawie organy niezgodnie z prawem przyjęły więc następstwo prawne w rozumieniu art. 30 § 4 K.p.a. oraz art. 28a u.p.e.a. Ten ostatni przepis nie reguluje bowiem kwestii podstaw przejścia egzekwowanego obowiązku na inną osobę, lecz wprowadza możliwość kontynuowania postępowania egzekucyjnego w stosunku do innej osoby niż ta, przeciwko której wystawiony został tytuł wykonawczy, jeżeli na tę inną osobę, jako następcę prawnego zobowiązanego, w toku postępowania egzekucyjnego, przeszedł obowiązek objęty tytułem wykonawczym. Aby jednak można było dokonać zmiany podmiotu zobowiązanego do wykonania obowiązku, powinno dojść do przejścia tego obowiązku na inny podmiot prawa. Umowa dzierżawy jest natomiast umową przewidującą wyłącznie prawo do korzystania z rzeczy oraz pobierania z niej pożytków. Do następstwa prawnego dochodzi zaś wówczas gdy ma miejsce przekształcenie dotychczasowego podmiotu w inny lub gdy następuje zmiana prawa własności do rzeczy. Tym samym, umowa dzierżawy zorganizowanej części przedsiębiorstwa w postaci zakładu, w skład którego wchodzi nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną umożliwiającą prowadzenie działalności w określonym zakresie, nie przenosi prawa własności do rzeczy tj. do zorganizowanej części przedsiębiorstwa. Zatem nie mogła ona przenosić obowiązków administracyjnych orzeczonych wskazaną decyzją z 3 kwietnia 2023 r. Brak jest również przepisów, na mocy których obowiązki wynikające z tej decyzji przechodzą z mocy prawa lub na skutek działań organu administracji na rzecz podmiotu dzierżawiącego część przedsiębiorstwa od zobowiązanego do wykonania tej decyzji. Takich uregulowań nie zawiera bowiem ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 872). Skoro więc tytuł wykonawczy oraz postanowienie o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia nie zostały skierowane do podmiotu zobowiązanego, to koniecznym było orzeczenie o uchyleniu wydanych w sprawie postanowień i umorzeniu postępowania egzekucyjnego.

32.Egzekucja świadczeń pieniężnych

W omawianej kategorii spraw na uwagę zasługuje prawomocny wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego o sygn. I SA/Rz 714/23, który dotyczył kluczowych aspektów postępowania egzekucyjnego w administracji, szczególnie

w zakresie egzekucji zobowiązań podatkowych wynikających z automatycznie wygenerowanych deklaracji podatkowych.

Sprawa dotyczyła zaległości podatkowej w podatku dochodowym od osób fizycznych za rok 2022. Podstawą egzekucji była automatycznie przygotowana przez organ deklaracja PIT-37, która została milcząco zaakceptowana przez podatnika, który nie podjął działań w wymaganym terminie. Zobowiązanie powstało z mocy prawa (art. 21 § 2 Ordynacji podatkowej), a podstawą egzekucji była deklaracja uznana za prawnie wiążącą.

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 33 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 2505 ze zm., dalej: u.p.e.a.), egzekucja może opierać się na deklaracji podatkowej, jeśli nie została skutecznie zakwestionowana. W tym kontekście organ nie miał obowiązku badania prawidłowości deklaracji, a skarga na postępowanie egzekucyjne była niezasadna, gdyż w postępowaniu przeciwegzekucyjnym nie można kwestionować zobowiązań ustalonych w innym trybie (art. 34 § 2 pkt 3 u.p.e.a.).

W wyżej wymienionym wyroku Sąd podkreśla, że automatyczne generowanie i akceptowanie deklaracji przez organy podatkowe jest zgodne z prawem i skuteczne, jeśli podatnik nie reaguje w przewidzianym terminie. Postępowanie przeciwegzekucyjne nie służy ponownej weryfikacji ustaleń dokonanych w postępowaniu podatkowym. Sąd wskazał, że podatnik ma prawo do korekty deklaracji, co może skutkować zmniejszeniem zobowiązania lub umorzeniem egzekucji (art. 28b § 2 u.p.e.a.). Mechanizm ten stanowi kluczowy środek ochrony praw podatnika, bez konieczności inicjowania postępowań sądowych.

33.Sprawy samorządowe

W sprawach z tej kategorii warto zwrócić uwagę na wyrok o sygn. II SA/Rz 421/24, którym Sąd uchylił zarządzenie zastępcze Wojewody Podkarpackiego o wygaszeniu mandatu radnego Rady Powiatu. Podstawą wydania rozstrzygnięcia nadzorczego było prowadzenie przez radnego działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług w branży instalacji elektrycznych oraz prowadzeniu sprzedaży

detalicznej materiałów elektrycznych z wykorzystaniem mienia powiatu. Jak ustalił organ nadzoru, z działalności tej skorzystały bowiem jednostki organizacyjne Powiatu Tarnobrzeskiego takie jak dwa zespoły szkół czy samodzielny publiczny zespół zakładów opieki zdrowotnej. Z dołączonych do akt faktur wynikało, że dotyczyły one zakupu asortymentu znajdującego się w sklepach. Wystawienie tych faktur świadczy o tym, że dokonywano tego na zasadach ogólnych w kwotach generowanych przez system, z naliczeniem określonego podatku. Zdaniem Sądu, art. 25b u.s.p. – który zakazuje radnemu prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami z wykorzystaniem mienia powiatu, w którym uzyskał on mandat - nie ma charakteru bezwzględny, a więc nie oznacza, że jakiegokolwiek korzystanie z takiego mienia pozostaje w związku funkcjonalnym z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą i powoduje skutek w postaci wygaśnięcia mandatu. O prowadzeniu przez radnego działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia powiatowego można zatem mówić wówczas, gdy radny korzysta z tego mienia na uprzywilejowanych zasadach, wykorzystując swoją pozycję w powiecie. Natomiast w przypadku korzystania przez radnego dla celów prowadzonej przez niego działalności gospodarczej z mienia powiatu na zasadzie powszechnej dostępności do tego mienia lub na warunkach powszechnie ustalonych w odniesieniu do danego typu czynności prawnych nie dochodzi do naruszenia omawianego zakazu. W ocenie Sądu, analiza dołączonych do akt dokumentów nie pozwoliła na jednoznaczną ocenę jakiej dokonał organ nadzoru, że skarżący wykorzystał mienie powiatu do prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Skarżący prowadził bowiem ogólnodostępną działalność w postaci sklepu. Zakupów dokonywały tam różne podmioty, w tym również publiczne. Nie ma jednak jakichkolwiek dowodów na to, że korzystały z tych usług na innych zasadach niż pozostałe podmioty, a brak było przecież podstaw do wprowadzenia wobec nich zakazu sprzedaży. Zakup produktów powszechnie dostępnych w prowadzonym przez radnego sklepie na ogólnych zasadach, potwierdzony wystawionymi fakturami, nie oznacza więc prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia powiatowego.

Z kolei w sprawie sygn. II SA/Rz 1918/23 Sąd stwierdził nieważność uchwały Rady Miasta, która zmieniła swoją wcześniejszą uchwałę o zaliczeniu określonej drogi do kategorii dróg gminnych, a modyfikacja polegała na zmianie dotychczasowej nazwy tej drogi. Sąd zwrócił uwagę, że zaskarżoną uchwałę podjęto na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 u.s.g., podczas gdy uchwała zmieniana została podjęta w oparciu

o art. 7 ust. 1 i 2 u.d.p. oraz art.18 ust. 2 pkt 15 u.s.g. Przyznał rację stanowisku Wojewody, że akt zmieniający powinien zostać podjęty na podstawie prawnej identycznej z podstawą prawną aktu zmienianego, bowiem jest to warunek niezbędny, aby mówić o zachowaniu niezbędnej w tym zakresie tożsamości przedmiotowej uchwały zmienianej i uchwały zmieniającej, przekładającej się na wymóg wzajemnej spójności tych aktów. Czym innym jest więc zaliczenie drogi do kategorii dróg gminnych, a czym innym jest nadanie drodze nazwy. Jako, że są to dwie odmienne sprawy, każda z nich musi być uregulowana odrębnie, poprzez podjęcie, niezależnie od siebie, w oparciu o dwie różne podstawy prawne, dwóch różnych uchwał. Sąd stwierdził, że o ile samo zamierzenie w postaci zmiany nazwy drogi gminnej było adekwatne do powołanej w zaskarżonej uchwale podstawy prawnej, to działanie to w żaden sposób nie korespondowało z podstawą prawną zmienianej uchwały, jako podjętej w zupełnie innym przedmiocie.

Natomiast w sprawie sygn. II SA/Rz 1973/23 Sąd oddalił skargę na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Podkarpackiego stwierdzające nieważność zarządzenia Burmistrza Miasta o unieważnieniu konkursu na dyrektora szkoły jako wydanego z naruszeniem § 8 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 kwietnia 2010 r. w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora publicznej szkoły lub publicznej placówki oraz trybu pracy komisji konkursowej (Dz. U. z 2010 r. Nr 60, poz. 373 ze zm.). Powodem unieważnienia konkursu były w ocenie Burmistrza wskazane w powołanym przepisie „inne nieprawidłowości”, które mogły mieć wpływ na wynik konkursu, a polegające na dopuszczeniu do udziału w konkursie kandydata, który nie daje rękojmi należytego wykonywania obowiązków na stanowisku dyrektora placówki (dotyczyły one niedopełnienia obowiązków wynikających z pełnionej funkcji dyrektora placówki, a także poświadczenia nieprawdy w dokumentach stanowiących podstawę do naliczenia i wypłacenia wynagrodzenia zatrudnionym nauczycielom). Sąd zgodził się ze stanowiskiem organu nadzoru, iż „inne nieprawidłowości” pozwalające na unieważnienie konkursu dotyczyć mogą wyłącznie postępowania konkursowego, a nie czynności podejmowanych przed wszczęciem tego postępowania, czy też poza toczącym się postępowaniem konkursowym. Ponadto, muszą być one na tyle doniosłe, aby zdeterminowały wynik konkursu w stopniu nakazującym jego unieważnienie. Ustalenia ich istnienia oraz ich ocena należą do organu prowadzącego szkołę, ale nie mogą mieć one charakteru dowolnego i arbitralnego,

a nadto winny być szczegółowo wywiedzione i należycie uargumentowane w uzasadnieniu uchwały o unieważnieniu konkursu. Sąd podkreślił, że powołana przez Burmistrza podstawa faktyczna nie dotyczyła nieprawidłowości proceduralnych mających miejsce w toku postępowania konkursowego, które mogły mieć wpływ na wynik konkursu, ale stanowiła wyraz przyznania sobie przez piastuna organu prowadzącego szkołę kompetencji do weryfikacji oceny kandydata – przynależnej, na mocy stosownych przepisów, komisji konkursowej.

34. Grzywny

Sprawy z tej kategorii można podzielić na cztery grupy. Pierwsza obejmuje sprawy dotyczące wniosków o wymierzenie grzywny wnoszonych na podstawie art. 55 § 1 p.p.s.a., druga z zakresu wymierzenia grzywny na podstawie art. 112 p.p.s.a., trzecią grupę stanowią sprawy dotyczące wymierzenia organowi grzywny z uwagi na uwzględnienie przez Sąd skargi na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania – art. 149 § 2 p.p.s.a., zaś czwartą sprawy ze skargi na niewykonanie wyroku – art. 154 § 1 p.p.s.a.

W pierwszej grupie spraw (m. in.: II SO/Rz 1/24, II SA/Rz 2/24, II SO/Rz 12/24) podtrzymano ugruntowane w orzecznictwie sądów administracyjnych stanowisko, że regulacja zawarta w art. 55 § 1 p.p.s.a. dotycząca wymierzenia grzywny w związku z nieprzekazaniem do sądu skargi wraz z aktami sprawy i odpowiedzią na skargę w terminie ma charakter tak dyscyplinujący, jak i represyjny oraz prewencyjny a jedyną okolicznością dającą podstawę do uwzględnienia wniosku jest ustalenie faktu niewypełnienia wyżej wymienionych obowiązków w przewidzianym ustawą terminie. W sprawie II SO/Rz 13/23 Sąd wymierzając organowi grzywnę w wysokości 2 000 zł wskazał, że mimo uprzedniego wymierzenia organowi grzywny, dopiero kolejny wniosek skarżącego skutkowało przekazaniem do Sądu akt sprawy i odpowiedzi na skargę. Sąd podkreślił, że obowiązek przekazania skargi ma charakter bezwzględny i nie jest uzależniony od zasadności samej skargi, choćby sama skarga w ocenie organu była oczywiście bezzasadna. Odnotowania wymagają także sprawy o sygn.: II SO/Rz 4/24, II SO/Rz 5/24, II SO/Rz 8-11/24 w których Sąd wymierzając grzywnę Prezesowi SKO za nieprzekazanie skargi do sądu wskazał na lekceważące podejście organu do wywiązania się z ciężących na nim obowiązków procesowych. Miarkując wysokość sankcji (kwota

grzywny od 1000 do 8000 zł) Sąd uwzględnił czas opóźnienia w przekazaniu skargi oraz potrzebę ochrony konstytucyjnego prawa do rozpoznania sprawy sądowej bez nieuzasadnionej zwłoki.

W drugiej kategorii spraw - grzywna wymierzana na podstawie art. 112 p.p.s.a. – w sprawie II SA/Rz 614/24 za zasadne oraz konieczne uznano wymierzenie grzywny, bowiem organ pomimo ustawowego obowiązku, jak też dwukrotnego wezwania, nie przesłał oryginału skargi wraz z załączonym do niej pełnomocnictwem, jak również nie udzielił odpowiedzi na skargę. Sąd wskazał, że kwota grzywny – 500 zł – jest proporcjonalna do ciężaru zaniedbań, spełni funkcję prewencyjno-represyjną i skłoni organ do zadośćuczynienia wezwaniu Sądu.

W grupie spraw dotyczących wymierzenia grzywny na podstawie art. 149 § 2 p.p.s.a. Sąd uznał, że prowadzone przez organ przez ponad 2 lata postępowanie było przewlekłe i nieefektywne. Przez jego większą część organ podejmował czynności, które nie prowadziły do wyjaśnienia istoty sprawy, lecz polegały na przyjmowaniu pism procesowych od stron, dowiadrywaniu się o stanie rozpatrzenia sprawy dotyczącej naruszenia stosunków wodnych i kolejnych przedłużeniach terminu załatwienia sprawy. Nadto organ zawiesił postępowanie mimo braku zaistnienia przesłanek z art. 94 § 1 pkt 4 k.p.a. a powinien był podejmować czynności dowodowe, które byłyby skoncentrowane czasowo. W ocenie Sądu stwierdzony stan przewlekłego prowadzenia postępowania, w jego kwalifikowanej formie, uzasadniał wymierzenie grzywny w wysokości 500 zł. Ponadto przyznał na rzecz Skarżącej sumę pieniężną w kwocie 1 000 zł. Sąd miał na uwadze wyrażany w orzecznictwie pogląd, że instytucja sumy pieniężnej (podobnie jak i instytucja grzywny), o której mowa w art. 149 § 2 p.p.s.a., ma na celu wzmocnienie instytucji przeciwdziałających bezczynności oraz przewlekłemu prowadzeniu postępowania i pełni funkcję prewencyjną. Jej podstawowym celem jest zdyscyplinowanie organu i zapobieżenie w przyszłości tego rodzaju naruszeniom, przy czym w przypadku przyznania na rzecz strony skarżącej sumy pieniężnej zasądzona kwota pełni także funkcję kompensacyjną za czas nieuzasadnionego oczekiwania na działanie organu i poniesione w związku z tym konsekwencje braku należytego (terminowego) działania organu w sprawie.

W omawianym okresie sprawozdawczym Sąd tylko w jednej sprawie – II SA/Rz 1913/23 wymierzył organowi grzywnę w kwocie 500 zł ze skargi na niewykonanie przez organ wyroku Sądu. Podtrzymane zostało wyrażone

w orzecznictwie sądów administracyjnych stanowisko, że niewykonanie wyroku, o jakim mowa w art. 154 § 1 p.p.s.a., ma miejsce także wtedy, gdy organ wprowadził wyrok, lecz z przekroczeniem wyznaczonego terminu. Stwierdzenie powyższej okoliczności następuje zawsze według stanu na dzień wniesienia skargi. W razie uwzględnienia skargi na niewykonanie wyroku, nałożenie takiej grzywny na organ jest obligatoryjne.

35. Informacja publiczna

Sprawy z zakresu dostępu do informacji publicznej realizowanego na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 902 – dalej: „u.d.i.p.”) dotyczyły głównie bezczynności podmiotów zobowiązanych do jej udostępnienia.

Zauważalna w tej kategorii spraw jest powtarzalność przedmiotów wniosków o udostępnienie informacji publicznej (w porównaniu do lat ubiegłych). Niemniej warto zwrócić uwagę na sprawy, w których Sąd uznał, że informację publiczną stanowią m.in.: orzeczenie dyscyplinarne, będące rozstrzygnięciem w sprawie funkcjonariusza publicznego (II SAB/Rz 7/24), sprawozdanie kończące postępowanie skargowe (II SAB/Rz 28/24 i II SAB/Rz 118/24), oferty biorące udział w konkursie na wykonanie zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej (II SAB/Rz 21/24 i II SAB/Rz 19/24), czas oczekiwania na egzamin dla poszczególnych kategorii prawa jazdy (II SAB/Rz 50/24), a także wysokość najniższego oraz najwyższego wynagrodzenia piłkarzy rozgrywek 3 ligi (II SA/Rz 545/24).

Sąd uznał natomiast, że nie stanowią informacji publicznej m.in.: dzienniki klasowe oraz arkusze ocen poszczególnych uczniów (II SAB/Rz 99/23), informacja dotycząca życiorysu funkcjonariuszy policji (II SAB/Rz 127/23), data urodzenia funkcjonariusza policji (II SAB/Rz 14/24), a także informacja o poprawności wdrożenia procedury "Niebieskiej Karty" (II SAB/Rz 47/24).

Na uwagę zasługuje sprawa o sygn. II SA/Rz 64/24, w której Sąd stwierdził, że skarga w przedmiocie odmowy udostępnienia informacji publicznej przez Dyrektora szkoły jest nieuzasadniona. Sąd uznał, że Dyrektor nie jest organem władzy publicznej, lecz podmiotem zobowiązanym do udostępniania informacji

publicznych zgodnie z ustawą o dostępie do informacji publicznej (u.d.p.). Skarżący nie miał więc prawa do odwołania, a jedynie do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Sąd ocenił, że ograniczenie prawa do informacji publicznej może wystąpić ze względu na prywatność osoby fizycznej. W przypadku pytań dotyczących danych osobowych nauczyciela (np. nazwa uczelni, rok ukończenia studiów, ocena studiów, obecność w pracy w określonych dniach), informacja ta nie jest konieczna do wykonywania funkcji nauczyciela i dotyczy jego życia prywatnego. W związku z tym Dyrektor słusznie odmówił ich udostępnienia. Sąd podkreślił, że choć te informacje mogą być uznane za publiczne, nie mają one bezpośredniego związku z pełnieniem funkcji publicznej nauczyciela, co również uzasadniało ograniczenie dostępu do nich.

Natomiast w sprawie o sygn. II SAB/Rz 47/24, Sąd wskazał, że przepisy ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 164 ze zm.) oraz wydane na jej podstawie akty wykonawcze, które regulują dostęp do informacji (dokumentów i innych materiałów) przechowywanych w archiwach państwowych lub wyodrębnionych archiwach, jako przepisy szczególne, mają pierwszeństwo przed ogólnymi zasadami określonymi w ustawie o dostępie do informacji publicznej (u.d.i.p.). Podobnie w wyroku o sygn. II SAB/Rz 63/24, Sąd oddalając skargę Skarżącego, potwierdził prawidłowość procedowania organu, który odmówił udostępnienia informacji publicznej dotyczącej akt sprawy, wskazując, że zgodnie z przepisami k.p.k., dostęp do akt postępowania przygotowawczego oraz sądowego jest ściśle określony, a przepisy te wyłączają stosowanie u.d.i.p. w tej materii.

36.Sprawy różne

W tej kategorii - podobnie jak w poprzednich okresach sprawozdawczych - przeważały sprawy w których stwierdzono brak kognicji sądu administracyjnego do rozpoznania skargi. Tak m. in. w sprawie sygn. II SAB/Rz 89/24, w której przedmiotem zaskarżenia uczyniono działalność organów prowadzących postępowanie karne, czy w sprawie II SA/Rz 367/24 dotyczącej skargi na uchwałę Rady Gminy podjętej na skutek wniesienia przez skarżącego skargi na działalność Wójta w trybie art. 227 k.p.a.

Odnotowania w tej grupie wymagają sprawy m. in. II SA/Rz 1528/23 i II SA/Rz 1083/23, w których Sąd oddalił skargi na postanowienia o odmowie wydania zaświadczenia potwierdzającego pracę w gospodarstwie rolnym. Sąd wyjaśnił, że treść zaświadczenia może opierać się wyłącznie na posiadanych przez organ ewidencjach, rejestrach czy zbiorach danych. Udowodnienie okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym zeznaniami co najmniej dwóch świadków może nastąpić wtedy, gdy organ nie dysponuje dokumentami uzasadniającymi wydanie zaświadczenia o pracy. Sąd stwierdził jednakże, że zeznania tych świadków są oceniane poza unormowanym w k.p.a. postępowaniem w sprawie wydawania zaświadczeń, bo w ramach czynności podejmowanych przez pracodawców lub właściwe organy w związku z obliczeniem pracowniczego stażu pracy. Nie mogą one natomiast stanowić podstawy do wydawania zaświadczenia, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy. Nie jest dopuszczalne, w myśl ogólnych reguł wydawania zaświadczeń z k.p.a., kompletowanie w tym postępowaniu materiału dowodowego w postaci zeznań świadków, przeprowadzenia rozprawy czy innych środków dowodowych mających służyć wydaniu zaświadczenia o żądanej treści.

Natomiast w sprawie II SA/Rz 422/24 Sąd stwierdził nieważność załącznika do uchwały we wskazanej w wyroku części zwracając uwagę na zmianę zakresu delegacji dokonanej nowelizacją, jaka miała miejsce na podstawie art. 1 pkt 15 lit. I ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 535) zmieniającej z dniem 22 czerwca 2023 r. ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.). Przed wejściem w życie ww. ustawy nowelizującej art. 9a ust. 15 uprawniał radę gminy do określenia w drodze uchwały nie tylko trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego, ale również do określenia szczegółowych warunków funkcjonowania zespołu. W wyniku nowelizacji, która obowiązywała już na dzień podjęcia zaskarżonej uchwały, rada gminy uprawniona była jedynie do określenia trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego. Wskazane przez Sąd zapisy zawarte w załączniku do uchwały a dotyczące warunków funkcjonowania zespołu, przekraczały zakres delegacji ustawowej, co uzasadniało stwierdzenie ich nieważności.

37. Problematyka związana ze stosowaniem art. 64a P.p.s.a.

W roku 2024 w Wydziale II rozpoznano 30 sprzeciwów od decyzji kasacyjnych organów II instancji. Podkreślić należy utrzymującą się tendencję spadkową jeżeli chodzi o wpływ tej kategorii spraw do tut. Sądu. W przeciwieństwie jednak do lat poprzednich sprawy z zakresu pomocy społecznej, w szczególności dotyczące świadczenia pielęgnacyjnego, nie stanowiły dominującej kategorii decyzji, w których wniesiono sprzeciw. Tematyka spraw, w których wniesiono sprzeciw, była bardzo zróżnicowana, jednakże dominowały tu sprawy z zakresu prawa budowlanego i ustalenia warunków zabudowy. Znakomita większość wniesionych sprzeciwów od decyzji została przez tut. Sąd oddalona. Organy II instancji zatem, w przeważającej większości, zasadnie korzystały z kompetencji kasacyjnych wykazując, iż wydanie decyzji o charakterze formalnym znajduje w realiach rozpatrywanych spraw uzasadnienie. Coraz rzadziej zaobserwować można zjawisko uchylania się przez organy II instancji od merytorycznego załatwienia sprawy poprzez wydanie decyzji kasacyjnej. W porównaniu do roku 2023 należy stwierdzić, iż tendencja do uwzględniania sprzeciwów uległa znacznej reorientacji - w roku 2024 uwzględniono jedynie 3 sprzeciwy od decyzji, podczas gdy w roku 2023 uwzględniono aż 37 sprzeciwów. Na tle stosowania art. 64a P.p.s.a. nie odnotowano spraw o szczególnym znaczeniu bądź orzeczeń, które wzbudziły zainteresowanie społeczne.

38. Stosowanie art. 145a P.p.s.a.

W analizowanym okresie Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie tylko raz zastosował art. 145a P.p.s.a. Uwzględniając skargę w sprawie II SA/Rz 2003/23, Sąd zobowiązał organ I instancji do przyznania stronie skarżącej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego w związku z opieką nad niepełnosprawną córką począwszy od września 2023 r. Od wydanego wyroku wniesiono jednak skargę kasacyjną i jest on nieprawomocny.

39. Stosowanie art. 149 P.p.s.a.

Wśród rozpoznanych w 2024 r. spraw, których przedmiotem była ocena bezczynności organu administracji publicznej przeważały sprawy dotyczące dostępu do informacji publicznej. W żadnym z prawomocnych wyroków, Sąd nie stwierdził takiej bezczynności, która miałaby miejsce z rażącym naruszeniem prawa, jak też potrzeby wymierzenia organowi grzywny, bądź zasądzenia sumy pieniężnej na rzecz skarżącego. Natomiast w razie konieczności, w orzeczeniach uwzględniających skargę na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania, Sąd stosował art. 149 § 1 pkt 1 p.p.s.a., zobowiązując organy do wydania w określonym terminie aktu lub do dokonania czynności. Z reguły takie rozstrzygnięcie zapadało w sprawach, w których organ nie rozpoznał wniosku o udostępnienie informacji publicznej, bądź rozpoznał wnioski w niepełnym zakresie.

Z kolei w sprawach dotyczących przewlekłego prowadzenia postępowania, spośród pięciu prawomocnych wyroków, w dwóch sprawach zapadły orzeczenia uwzględniające skargę. W sprawie o sygn. II SAB/Rz 37/24, która dotyczyła wznowienia postępowania w przedmiocie wydania pozwolenia wodnoprawnego, Sąd orzekł, że przewlekłe prowadzenie postępowania miało miejsce z rażącym naruszeniem prawa, a przy tym postanowił o wymierzeniu organowi grzywny oraz zasądził sumę pieniężną na rzecz strony skarżącej.

Sąd nie odnotował przy tym takich zagadnień związanych ze stosowaniem art. 149 p.p.s.a., które wymagałyby szerszej analizy.

40. Stosowanie art. 154 P.p.s.a.

W bieżącym okresie sprawozdawczym nie ujawniły się nowe, wymagające przybliżenia zagadnienia związane ze stosowaniem art. 154 p.p.s.a. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie rozpoznał w tym roku trzy skargi, których przedmiotem było niewykonanie wcześniej wydanego wyroku tutejszego Sądu, z czego dwie z nich zostały uwzględnione. W prawomocnym wyroku o sygn. II SA/Rz 1913/23, Sąd postanowił wymierzyć organowi grzywnę, w związku z niewykonaniem wyroku zobowiązującego organ do udostępnienia informacji publicznej.

41. Stosowanie art. 155 P.p.s.a.

W omawianym okresie sprawozdawczym Sąd nie stwierdził konieczności zastosowania wystąpienia sygnalizacyjnego, o którym mowa w art. 155 p.p.s.a.

42. Problematyka związana ze stosowaniem art. 179a P.p.s.a.

W roku 2024 nie odnotowano w WSA w Rzeszowie żadnej prawomocnie zakończonej sprawy, w której tut. Sąd zastosowałby kompetencje autokontrolne.

43. Postępowanie mediacyjne i uproszczone

Podobnie, jak w latach poprzednich nie było przeprowadzane postępowanie mediacyjne. Analogicznie też, w kategorii spraw rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym skupiono się na tych, w których Sąd zajmował się kwestiami procesowymi.

W Wydziale I trzeba zwrócić uwagę na sprawę sygn. I SA/Rz 145/24, w której uchylono postanowienie Dyrektora Izby Administracji Skarbowej utrzymujące w mocy postanowienie własne o pozostawieniu bez rozpatrzenia zażalenia pełnomocnika jednego z wnioskodawców na postanowienie Naczelnika Urzędu Skarbowego, które z uwagi na brak przedłożenia dokumentu pełnomocnictwa pozostawiło bez rozpatrzenia wnioski trzech osób o wydanie zaświadczenia określonej treści. Sąd zwrócił uwagę na odmienności co do zakresu osób uprawnionych do wniesienia odwołania i zażalenia w postępowaniu toczącym się na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej. O ile więc art. 220 § 1 tego aktu przyznaje prawo do złożenia odwołania wyłącznie stronie postępowania, to już art. 236 § 1 O.p. nie określa kręgu podmiotów umocowanych do wystąpienia z zażaleniem, przy czym wskazany art. 220 § 1 O.p. nie będzie miał zastosowania w myśl art. 239 O.p., a to z uwagi na istnienie odrębnej regulacji odnoszącej się wprost do zażalenia. Z uwagi więc na takie ujęcie – w sposób niedookreślony, kręgu podmiotów uprawnionych do wniesienia zażalenia, należy go rozumieć w ten sposób, że uprawnionym do jego wniesienia jest osoba do której zostało to postanowienie skierowane, której praw i obowiązków to postanowienie dotyczy. Nie musi to być tylko i wyłącznie strona tego

postępowania. Takie rozumienie niewątpliwie realizuje zasadę dwuinstancyjności postępowania i jego prowadzenia w sposób budzący zaufanie do organów podatkowych (art. 121 § 1 i 127 O.p.). W przypadku więc pozostawienia podania bez rozpatrzenia, osoba zainteresowana ma prawo złożyć w tym przedmiocie zażalenie, a osobą tą jest w niniejszej sprawie podmiot występujący w roli pełnomocnika, który ma prawo podnieść argumentację wskazującą, że jest w istocie rzeczy uprawnionym do reprezentowania określonych osób.

Natomiast w Wydziale II Sąd rozpoznał kilka spraw, w których przedmiotem były postanowienia Wojewody oraz poprzedzające je postanowienia Prezydenta Miasta o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie o ustalenie w drodze decyzji rocznej opłaty przekształceniowej w związku z jej waloryzacją (sygn.: II SA/Rz 211/24, II SA/Rz 212/24, II SA/Rz 232/24). Organy twierdziły, że stosownie do art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (Dz. U. z 2023 r. poz. 904, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą przekształceniową”, o wysokości zwaloryzowanej opłaty właściwy organ zawiadamia właściciela nieruchomości, doręczając informację na piśmie, co zostało w warunkach niniejszej sprawy uczynione. Przepis ten, ani też inne regulacje powołanego aktu nie przewidują więc możliwości ustalenia wysokości zwaloryzowanej opłaty przekształceniowej w drodze decyzji. Brak jest zatem podstawy materialnoprawnej do rozpatrzenia żądania skarżącej w trybie administracyjnym. Sąd nie zgodził się z tym stanowiskiem i uznał, że podstawę do wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie stanowi art. 7 ust. 8a ustawy przekształceniowej, pozwalający właścicielowi, który nie zgadza się z wysokością opłaty jednorazowej lub wysokością kwoty należnej do zapłaty, na złożenie do właściwego organu, w terminie 2 miesięcy od dnia doręczenia informacji, wniosek o ustalenie wysokości opłaty jednorazowej lub kwoty należnej do zapłaty w drodze decyzji. Zdaniem Sądu, określona przez ustawodawcę kategoria „kwoty należnej do zapłaty” obejmuje bowiem te wszystkie przypadki, w których nowy właściciel jest obowiązany do uiszczenia kwoty z tytułu opłaty przekształceniowej, w tym opłaty zmienionej na skutek waloryzacji. Waloryzacja opłaty powoduje, że zmienia się kwota należna do zapłaty z tytułu tej opłaty od 1 stycznia roku następującego po roku, w którym jej dokonano. Sąd zauważył, że powołany przepis art. 7 ust. 8a określa termin 2 miesięcy do złożenia wniosku – a momentem początkowym biegu tego terminu jest dzień

doręczenia informacji. Z kolei, z art. 10 ust. 2 wymienionej ustawy wynika, że o wysokości zwaloryzowanej opłaty właściwy organ zawiadamia właściciela nieruchomości, doręczając informację na piśmie. Zatem forma zawiadomienia o waloryzacji w postaci doręczenia informacji tożsama jest z czynnością, wskazaną w art. 7 ust 8a ustawy przekształceniowej, która wyznacza bieg początkowy terminu do złożenia wniosku o ustalenie kwoty należnej do zapłaty w drodze decyzji. Doręczenie więc informacji, o której mowa w art. 7 ust. 8a ustawy przekształceniowej dotyczy również informacji o waloryzacji opłaty przekształceniowej. Z tych przyczyn skarżone postanowienia wraz z poprzedzającymi je postanowieniami organu I instancji zostały uchylone.

44.Prawo pomocy

Postępowanie o przyznanie prawa pomocy w większości spraw wszczynane jest na wniosek osób fizycznych, które prowadzą działalność gospodarczą lub takiej działalności nie prowadzą, a także przez osoby prawne i jednostki nie posiadające osobowości prawnej (najczęściej spółki cywilne, stowarzyszenia zwykłe).

W kwestii prawa pomocy wydawane są również zarządzenia o pozostawieniu wniosku o przyznanie prawa pomocy bez rozpoznania z przyczyn formalnych – niezłożenia go na formularzu według odpowiedniego wzoru.

Orzeczenia z zakresu prawa pomocy obejmują poza przyznaniem i odmową przyznania oraz cofnięciem tej preferencji skarżącym (i uczestnikom) postępowania sądownoadministracyjnego także wydawanie postanowień o przyznaniu (i odmowie) wynagrodzenia adwokatowi, radcy prawnemu, doradcy podatkowemu, lub rzecznikowi patentowemu za zastępstwo prawne wykonane na zasadzie prawa pomocy oraz o zwrocie niezbędnych udokumentowanych wydatków.

W postępowaniach związanych z prawem pomocy nie dostrzeżono żadnych istotnych problemów stosowania przepisów z tego zakresu.

Odnotowania wymaga jedynie, że w przypadku rozpoznawania wniosków pełnomocników ustanowionych z urzędu (radców prawnych, adwokatów) o zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu istotną była okoliczność związana ze skutkami prawnymi wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2023 r., sygn. akt SK 53/22. Trybunał orzekł, że § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 68, z późn. zm.) w zakresie, w jakim przewiduje wysokość opłaty stanowiącej koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszonej przez Skarb Państwa udzielonej przez radcę prawnego z urzędu w wysokości niższej niż stawka minimalna opłat za czynności radców prawnych określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265, z późn. zm.), wydanym na podstawie art. 225 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1166), dotyczącym stawek minimalnych w sprawach prowadzonych z wyboru, jest niezgodny z art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 zdanie drugie i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Chodziło więc o stosowanie stawek wobec pełnomocników ustanawianych z urzędu w równej wysokości co do pełnomocników z wyboru.

Powołany wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2023 r., chociaż obalił wyłącznie domniemanie konstytucyjności normy w określonej części i derogował w części § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu w zakresie, w jakim przewiduje wysokość opłaty stanowiącej koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszonej przez Skarb Państwa udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, to jednak spowodował nowy sposób interpretowania jego treści. Dotyczy to również wykładni § 4 ust. 1 rozporządzenia z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 18 ze zm.), który jest w swej treści tożsamy z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

Po wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie wniosków adwokatów, posłużenie się powyższymi zasadami interpretacyjnymi przy wykładni § 4 ust. 1 ww. rozporządzenia okazało się niezbędne. W związku z powyższym, w ramach wykładni prokonstytucyjnej, orzekał w tych sprawach Sąd (nie referendarze), który w orzeczeniach pomijał regulację rozporządzenia tylko w tej części, która odnosi się do ustalenia stawek wynagrodzenia adwokata za świadczoną pomoc prawną z urzędu i zastąpił te stawki – stosownie do wartości przedmiotu zaskarżenia

lub rodzaju postępowania – stawkami wynagrodzenia (opłat), jakie prawodawca przewidział za takiego samego rodzaju prace (pomoc prawną) świadczone przez adwokata ustanowionego z wyboru.

Sytuacja ta uległa zmianie po wydaniu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2024, poz. 763) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. 2024, poz. 764). Tym samym ustała konieczność orzekania o tego rodzaju kosztach przez Sąd.

V. WYDZIAŁ INFORMACJI SĄDOWEJ

Wydział Informacji Sądowej

Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie zajmował się następującymi sprawami:

I. udostępniał informacje publiczne o działalności Sądu. W tym zakresie stwierdzono, że:

1. ogólna liczba wniosków wyniosła - 25,
2. ilość wniosków o wydanie kopii orzeczenia w trybie dostępu do informacji publicznej wyniosła – 1,
3. ilość wniosków załatwionych poprzez udzielenie informacji, ze wskazaniem liczby spraw dotyczących wydania kopii orzeczenia – 25, w tym 1 załatwiona poprzez wydanie kopii orzeczenia,
4. ilość wniosków o udzielenie informacji publicznej załatwionych w formie decyzji administracyjnej – 3. Odmówiono udzielenia informacji publicznej w 3 przypadkach.

Podstawą odmów udzielenia informacji były:

- w 1 przypadku (W/IS-70/2/24) częściowa odmowa na podst. art. 5 ust. 2 u.d.p. -;
 - w 2 przypadku (W/IS-70/9/24), odmowa na podst. art. 3 ust. 1 pkt 1 u.d.p. – nie wykazano, że uzyskanie informacji przetworzonej jest szczególnie istotne dla interesu publicznego;
 - w 3 przypadku (W/IS-70/21/24) odmowa na podst. art. 5 ust. 2 u.d.p. - ograniczenie ze względu na prywatność osoby fizycznej;
5. ilość wydanych decyzji o warunkach ponownego wykorzystywania informacji publicznej lub o wysokości opłat - 0,

II. Ponadto WIS informował osoby zainteresowane o właściwości sądu oraz o stanie spraw załatwianych w sądzie, udostępniał do wglądu akta spraw, wydawał odpisy orzeczeń i kserokopie dokumentów z akt sądowoadministracyjnych.

Do rejestru „Informacja w sprawach”, gdzie wpisywane były wnioski o wydanie odpisu orzeczeń i wnioski o wydanie kserokopii dokumentów z akt sądowoadministracyjnych wpłynęło 58 wniosków, z tego:

- 19 wniosków dotyczyło informacji w sprawie,
- 29 wniosków o wydanie odpisów orzeczeń,

- 10 wniosków o wydanie kserokopii dokumentów z akt sprawy.

Wydział Informacji Sądowej ponadto :

- 156 razy udostępniał akta spraw do wglądu,

- około 230 razy średniomiesięcznie udzielał informacji telefonicznych.

W ramach współpracy z organami ścigania i sądami powszechnymi udzielono – 34 odpowiedzi na skierowane do Sądu pisma.

III. prowadził sprawy ze skarg, wniosków i petycji należące do właściwości Sądu, gdzie wpłynęło łącznie 22 wnioski ;

IV. prowadził sprawy ze skarg, wniosków i petycji nienależących do właściwości Sądu, których wpłynęło – 28 spraw;

V. prowadził sprawozdawczość statystyczną Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie;

VI. sprawował obowiązki administratora systemu informatycznego;

VII. udostępniał wnioski o ogłoszenie aktów w Dzienniku Urzędowym Województwa;

VIII. sprawował obsługę rzecznika prasowego Sądu;

IX. gromadził przepisy prawa europejskiego, które mają zastosowanie w sprawach sądownoadministracyjnych, oraz orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a także Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w zakresie objętym właściwością sądów administracyjnych;

X. prowadził bibliotekę WSA w Rzeszowie poprzez gromadzenie publikacji naukowych oraz czasopism prawniczych i komentarzy do ustaw,

XI. prowadził Biuletyn Informacji Publicznej (bip.rzeszow.wsa.gov.pl), zamieszczając tam między innymi miesięczne i roczne informacje o ruchu spraw oraz bieżące zarządzenia Prezesa.